

Attica Economic Review

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2021

«Ισχυρή ανάκαμψη της οικονομίας, παραμένουν εστίες διαταραχών»

Αύγουστος 2021

Περιεχόμενα

1. Πρόλογος
2. Ειδικό θέμα: ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2021-2027
3. Διεθνές περιβάλλον
4. Οικονομικό κλίμα
5. Βραχυχρόνιοι δείκτες
6. Δημοσιονομικά
7. Τραπεζικά
8. Ενέργεια, υποδομές, περιβάλλον

- Οι ρυθμοί οικονομικής ανάκαμψης εδραιώθηκαν το δεύτερο τρίμηνο στις **μεγαλύτερες οικονομίες** παγκοσμίως. Η βελτίωση **στο οικονομικό κλίμα** επιβραδύνεται, παραμένει όμως σε πολύ υψηλά επίπεδα.
- Τα **επιδημιολογικά δεδομένα** εξακολουθούν να προκαλούν ανησυχία τον Αύγουστο σε πολλές οικονομίες, καθώς ο αριθμός των κρουσμάτων παρουσιάζει έξαρση, ωστόσο, προς το παρόν, η πίεση στα δημόσια συστήματα υγείας είναι ελεγχόμενη. Οι εστίες οικονομικών διαταραχών παραμένουν, σχετιζόμενες με το ενδεχόμενο τα νέα περιοριστικά μέτρα που ήδη λαμβάνονται τοπικά να επεκταθούν σε επίπεδο χώρας, σε περίπτωση που οι μεταλλάξεις του ιού καταστούν απειλητικότερες, ιδίως σε συνδυασμό με ανεπαρκή ποσοστά εμβολιασμού.
- Στις **θετικές εξελίξεις**, οι διεθνείς κεφαλαιαγορές σε Ευρώπη και ΗΠΑ αποτυπώνουν ένα ιδιαίτερα αισιόδοξο επενδυτικό κλίμα, υπό την επίδραση και της άφθονης ρευστότητας, ένεκα των συνεχιζόμενων επεκτατικών νομισματικών και δημοσιονομικών πολιτικών. Το κόστος ιδιωτικού και δημόσιου δανεισμού παραμένει χαμηλό, παρά τη σημαντική αύξηση του δημοσίου χρέους πολλών ανεπτυγμένων οικονομιών.
- Ενώ ορισμένοι **πρόδρομοι δείκτες οικονομικής δραστηριότητας** βελτιώνονται με ήπιο ρυθμό στα μέσα του 2021, όπως ο CLI, άλλοι καταγράφουν επιβράδυνση ή και μικρή επιδείνωση, όπως ο **όγκος διεθνούς εμπορίου** και το οικονομικό κλίμα στην Ευρωζώνη. Το **ευρώ** κινήθηκε πτωτικά έναντι του δολαρίου και των λοιπών νομισμάτων τον Αύγουστο, ενώ οι **διεθνείς τιμές πετρελαίου** παρουσίασαν πτώση, έπειτα από πολύμηνη άνοδο. Οι **τιμές εμπορευμάτων** υποχώρησαν ήπια για τρίτο συνεχόμενο μήνα, παραμένοντας ωστόσο σε πολύ υψηλά επίπεδα.

- Στην Ελλάδα η **εξάπλωση του ιού** συνεχίστηκε τον Αύγουστο με υψηλό, ωστόσο σταθερό ρυθμό. Η μη περαιτέρω κλιμάκωσή του απέτρεψε την εκτεταμένη λήψη τοπικών περιοριστικών μέτρων και τις διαταραχές στον τουρισμό. Αυτό το γεγονός, σε συνδυασμό με τη διαφαινόμενη **ιδιαίτερα σημαντική αύξηση της τουριστικής κίνησης** για δεύτερο μήνα, οδήγησε σε νέα βελτίωση των προσδοκιών των επιχειρήσεων, ιδίως στους σχετιζόμενους κλάδους Υπηρεσιών, αλλά και στη Βιομηχανία, που ευνοείται από την ανάκαμψη διεθνώς. Ακολούθως, το Οικονομικό Κλίμα παρέμεινε σε επίπεδα προ πανδημίας, σημειώνοντας τη δεύτερη καλύτερη επίδοση 14-ετίας, πάρα την κάμψη της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, από αρνητικά τρέχοντα γεγονότα (πυρκαγιές).
- Ευρύτερα, στους **βραχυχρόνιους δείκτες δραστηριότητας** αποτυπώνονται ισχυρές ανοδικές τάσεις τουλάχιστον έως το τέλος του δεύτερου τριμήνου, με αντίστοιχο θετικό αντίκτυπο στην απασχόληση και τη ζήτηση. Όμως, το εξωτερικό ισοζύγιο επιδεινώνεται. Συνισταμένη αυτών των εξελίξεων αποτελεί η ιδιαίτερα έντονη αύξηση του ΑΕΠ στο δεύτερο τρίμηνο (+16,2%).
- Η **αντιμετώπιση του επιδημιολογικού ζητήματος** αναμένεται να αποτελέσει πηγή νέων προκλήσεων προσεχώς, ενόψει του φθινοπώρου, π.χ. ως προς τους όρους λειτουργίας των επιχειρήσεων σε ορισμένους κλάδους, καθώς και ορισμένων κοινωνικών υπηρεσιών (π.χ. υγεία, εκπαίδευση). Ωστόσο, παραμένει η εκτίμηση πως στα επόμενα στάδια το **πρόβλημα θα είναι λιγότερο οξύ σε σχέση με το πρώτο εξάμηνο**, λόγω προόδου στον εμβολιασμό, περισσότερων tests κ.λπ., ενώ και τα μέτρα αντιμετώπισής του θα έχουν ηπιότερες επιπτώσεις στην οικονομία.
- Στα **δημόσια οικονομικά**, κατόπιν των ιδιαίτερα καταστροφικών πυρκαγιών, η ένταση των μέτρων στήριξης συνολικά αναμένεται να παραμένει υψηλή τους προσεχείς μήνες, έχοντας αντίστοιχο δημοσιονομικό αποτύπωμα.
- Στο **τραπεζικό σύστημα** συνεχίζονται η ανάκαμψη των ιδιωτικών καταθέσεων και η παροχή ρευστότητας με υψηλούς ρυθμούς στις επιχειρήσεις. Όμως το κόστος των επιχειρηματικών δανείων παραμένει μεγαλύτερο της Ευρωζώνης και αυξήθηκε τον Ιούλιο.
- Το **ειδικό θέμα του δελτίου** αφορά στο ΕΣΠΑ 2021-2027. Ενδεικτικά, παρουσιάζονται οι στόχοι πολιτικής, αναλύεται ο προϋπολογισμός του, ως προς τις πηγές χρηματοδότησης (διαρθρωτικά ταμεία ΕΕ, εθνική συμμετοχή), ως προς την κατανομή των πόρων σε τομεακά και περιφερειακά προγράμματα κ.λπ.

2. Ειδικό θέμα

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2021

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2021-2027

Η νέα ευρωπαϊκή πολιτική στοχεύει στην ενδυνάμωση της οικονομικής, κοινωνικής και γεωγραφικής συνοχής στην ΕΕ

- Απαραίτητη η διόρθωση ανισοροπιών μεταξύ κρατών και περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Η ευρωπαϊκή πράσινη πολιτική και η πολιτική ψηφιακής μετάβασης βρίσκονται στον πυρήνα της Πολιτικής Συνοχής 2021-2027, η οποία έχει σχεδιαστεί για να υποστηρίξει επενδύσεις και έργα που θα θωρακίσουν την Ένωση στις προκλήσεις της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου.

Προτεραιότητες Πολιτικής Συνοχής 2021 – 2027

1. Έξυπνη και Ανταγωνιστική Ευρώπη

- Έμφαση σε:
- Καινοτομία
- Ψηφιακή τεχνολογία
- Οικονομικό μετασχηματισμό
- Υποστήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων

2. Πράσινη Ευρώπη

- Εφαρμογή Συμφωνίας του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή
- Επενδύσεις σε καθαρή ενέργεια για να αντιμετωπιστεί η κλιματική αλλαγή

3. Πιο συνδεδεμένη Ευρώπη

- Στρατηγικά οργανωμένο δίκτυο μεταφορών
- Έξυπνα συστήματα διασύνδεσης

4. Πιο Κοινωνική Ευρώπη

- Πρόσβαση στο σύστημα υγείας για όλους

5. Πολίτο-κεντρική Ευρώπη

- Έμφαση στη βιώσιμη ανάπτυξη των πόλεων

- Η περιφερειακή χρηματοδότηση γίνεται πιο εξειδικευμένη χωρίς να χάνει βασικά χαρακτηριστικά προηγούμενων περιόδων.
- Η Κοινωνική συμβολή στη χρηματοδότηση επενδύσεων επηρεάζεται από τους εξής παράγοντες:
  - Κατά κεφαλήν ΑΕΠ
  - Ανεργία των νέων
  - Κλιματική αλλαγή (εκτίμηση της συνεισφοράς των επενδύσεων/έργων στη διαχείριση του περιβάλλοντος και του κλίματος). Ενεργοποίηση του μηχανισμού προσαρμογής του κλίματος.
  - Ενσωμάτωση μεταναστών και άλλα κοινωνικά ζητήματα
- Προσπάθεια ευκολότερης πρόσβασης στη χρηματοδότηση μέσα από την απλοποίηση των κανονισμών και την ταχύτερη διαχείριση.
  - Κατάργηση ετήσιων αναφορών υλοποίησης (Annual Implementation Reports),
  - Αυξάνεται η συχνότητα ενημέρωσης της ΕΕ για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία σε 5 φορές ετησίως (αντί τριών στην προηγούμενη περίοδο)
  - Υποχρεωτική η δημοσίευση όλων των σχετικών στοιχείων προόδου
  - Παραμένει η ετήσια συνάντηση παρακολούθησης
- Στενή παρακολούθηση των στόχων των προγραμμάτων των κρατών μελών από τους ευρωπαϊκούς θεσμούς – η πορεία επίτευξης αξιολογείται σε ενδιάμεσο και τελικό στάδιο.

Το ΕΣΠΑ 2021-2027 σε εναρμόνιση με την Πολιτική Συνοχής και εθνικές στρατηγικές

- Προϋπολογισμός €26,2 δισεκ. (από €21,3 δισεκ. την προηγούμενη περίοδο).
- Το 79,7% καλύπτεται από ευρωπαϊκά ταμεία, ενώ το υπόλοιπο από την εθνική συμμετοχή.
- Σε συνάφεια με:
  - Το **ευρωπαϊκό εξάμηνο** και τις **συστάσεις της ΕΕ** για τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα
  - Τις **Εθνικές στρατηγικές** και τα **Εθνικά Σχέδια Δράσης** (εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα (ΕΣΕΚ), ψηφιακή διακυβέρνηση, εθνικό στρατηγικό σχέδιο μεταφορών)
  - Το **Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία** (Σχέδιο Επιτροπής Πισσαριδης)
- Η Ελλάδα έχει εναρμονιστεί πλήρως με τις **5 προτεραιότητες της Πολιτικής Συνοχής**, θεσπίζοντας 5 αντίστοιχους στόχους πολιτικής (ΣΠ).
- Επιπλέον των πέντε ΣΠ, έχει θεσπισθεί ο **ειδικός στόχος για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης** που αφορά στην υποστήριξη του αντίστοιχου σχεδίου για τη δίκαια μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών.
- Έγκριση της αρχιτεκτονικής του νέου ΕΣΠΑ από την ΕΕ τον Ιούλιο του 2021.

Εθνικές προτεραιότητες του νέου ΕΣΠΑ και διαθέσιμοι πόροι

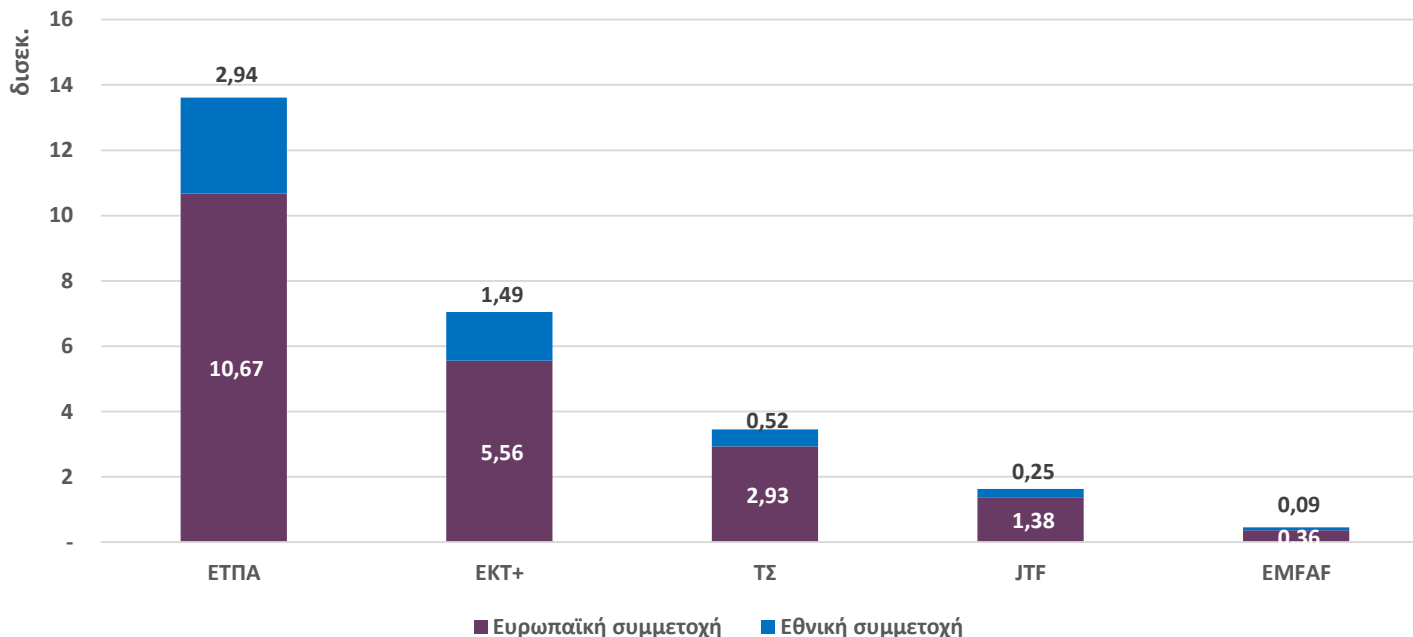
ΣΠ1 – Εξυπνότερη Ευρώπη (20% πόρων)	ΣΠ2 – Πράσινη Ευρώπη (27% πόρων)	ΣΠ3 – Πιο Διασυνδεδεμένη Ευρώπη (8% πόρων)	ΣΠ4 – Πιο Κοινωνική Ευρώπη (30% πόρων)	ΣΠ5 – Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες (6% πόρων)	Δίκαιη Μετάβαση (7% των πόρων)
<ul style="list-style-type: none"> • Επιχειρηματικότητα • Ψηφιακός Μετασχηματισμός • Διασύνδεση επιχειρήσεων • Υποστήριξη δημόσιων υπηρεσιών	<ul style="list-style-type: none"> • Ενέργεια (ΑΠΕ, νησιά, διασυννοριακά έργα, εκσυγχρονισμός οδικών αστικών συγκοινωνιών) • Αντιμετώπιση κινδύνων και καταστροφών • Μονάδες ανάκτησης και ανακύκλωσης • Υδάτινοι πόροι	<ul style="list-style-type: none"> • Οδικές μεταφορές • Σιδηροδρομικές μεταφορές • Θαλάσσιες μεταφορές • Εναέρια κυκλοφορία • Πρόσβαση ΑμΕΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Ανθρώπινο δυναμικό • Εκπαίδευση • Κοινωνική αλληλεγγύη • Υγιεινομική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Έμφαση στη βιώσιμη ανάπτυξη των πόλεων αλλά και της επαρχίας.	<ul style="list-style-type: none"> • 5 πυλώνες του προγράμματος για τη δίκαιη μετάβαση: • Καθαρή Ενέργεια • Εξυπνη αγροτική παραγωγή • Βιώσιμος τουρισμός • Βιοτεχνία – βιομηχανία – εμπόριο • Τεχνολογία - Εκπαίδευση

Τεχνική βοήθεια: 2% πόρων (περίπου €0,75 δισεκ.)

Οι περισσότεροι από τους πόρους του ΕΣΠΑ 2021-2027 από το ΕΤΠΑ (51,9%), το ΕΚΤ+ (26,9%) και το Ταμείο Συνοχής (13,2%)

Κατανομή πόρων ΕΣΠΑ 2021-2027 ανά ταμείο και προέλευση

Υπόμνημα

ΕΤΠΑ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΚΤ+: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΤΣ: Ταμείο Συνοχής

JTF: Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης

ΕΜΦΑΦ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας

Το ΕΣΠΑ 2021-2027 είναι δομημένο σε τομεακά και περιφερειακά προγράμματα που καλύπτουν τις υφιστάμενες εθνικές πολιτικές

- 9 Τομεακά προγράμματα του νέου ΕΣΠΑ τα οποία ακολουθούν τις εθνικές πολιτικές και τα εθνικά σχέδια δράσης.
- 13 Περιφερειακά προγράμματα, ένα για κάθε NUTS-II περιφέρεια.

Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027

Ανταγωνιστικότητα
(€3,8 δισεκ.)

Περιβάλλον και
Κλιματική Αλλαγή
(€3,6 δισεκ.)

Ανθρώπινο
δυναμικό και
κοινωνική συνοχή
(€4,2 δισεκ.)

Μεταφορές (€2,2
δισεκ.)

Πολιτική Προστασία
(€0,7 δισεκ.)

Δίκαια Αναπτυξιακή
Μετάβαση (€1,6
δισεκ.)

Ψηφιακός
Μετασχηματισμός
(€0,9 δισεκ.)

Αλιεία,
υδατοκαλλιέργειες
και θάλασσα (€0,4
δισεκ.)

13 Περιφερειακά
προγράμματα (€8,1
δισεκ.)

- Το ΕΣΠΑ 2021-2027 είναι **συμβατό με** ευρωπαϊκές (συστάσεις ΕΕ για συγχρηματοδοτούμενα έργα, ευρωπαϊκό εξάμηνο και εθνικές πολιτικές (εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα (ΕΣΕΚ), ψηφιακή διακυβέρνηση, εθνικό στρατηγικό σχέδιο μεταφορών κ.ά.)
- Έχει έξι **στόχους πολιτικής**: εξυπνότερη Ευρώπη, πράσινη Ευρώπη, πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη, πιο κοινωνική Ευρώπη, πολίτο-κεντρική Ευρώπη και δίκαιη μετάβαση (ειδικός στόχος, για τις λιγνιτικές περιοχές)
- Ο **προϋπολογισμός του ΕΣΠΑ 2021-2027** φθάνει τα €26,2 δισεκ. Εξ' αυτών, 79,7% θα προέλθει από τα ευρωπαϊκά ταμεία, ενώ το υπόλοιπο θα καλυφθεί από την εθνική συμμετοχή
- Οι πόροι από την ΕΕ θα προέλθουν κυρίως το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ, 51,9%), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ+, 26,9%) και το Ταμείο Συνοχής (ΤΑ, 13,2%)
- Η **«αρχιτεκτονική» του ΕΣΠΑ** αποτελείται από 9 τομεακά (προϋπολογισμός €17,6 δισεκ.) και δεκατρία περιφερειακά προγράμματα (€8,1 δισεκ.).

3. Διεθνές περιβάλλον

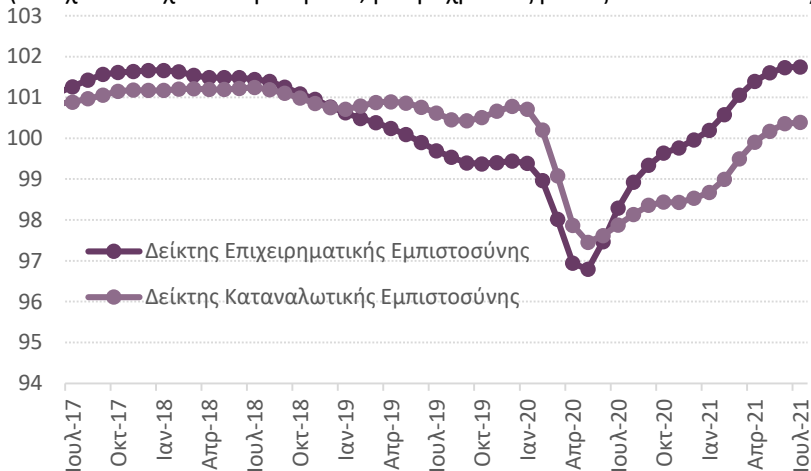
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2021

«Ισχυρή ανάκαμψη της οικονομίας, παραμένουν εστίες διαταραχών»

Βελτίωση του οικονομικού κλίματος παγκοσμίως, μικρή κάμψη στην Ευρώπη

Συνεχίζουν να βελτιώνονται οριακά οι δείκτες εμπιστοσύνης τον Ιούλιο παγκοσμίως

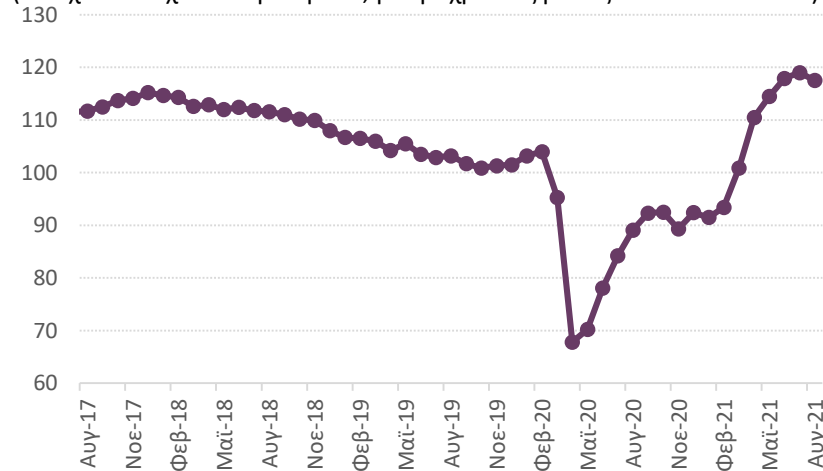
Δείκτες Οικονομικού κλίματος χωρών ΟΟΣΑ
(στοιχεία εποχικά διορθωμένα, μακροχρόνιος μέσος 2008-2020 = 100)

Πηγή: ΟΟΣΑ, έως 7/2021

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος στην Ευρωζώνη σημειώνει κάμψη τον Αύγουστο ύστερα από έξι μήνες ανόδου, κατά μιάμιση μονάδα, στις 117,5

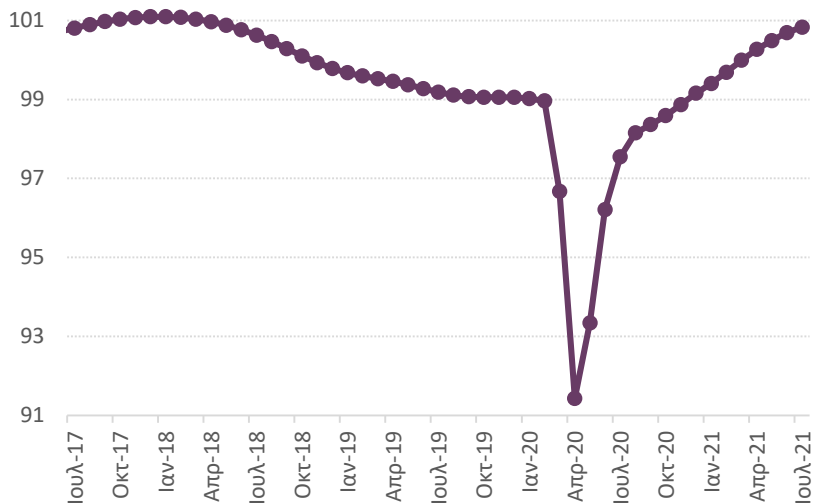
Δείκτες Οικονομικού κλίματος της Ευρωζώνης
(στοιχεία εποχικά διορθωμένα, μακροχρόνιος μέσος 2000-2019 = 100)

Πηγή: DG ECFIN, έως 08/2021

Συνέχισε την ήπια ανοδική του πορεία ο CLI τον Ιούλιο (+0,1%)

Σύνθετος πρόδρομος δείκτης ΟΟΣΑ (CLI)
(Μακροχρόνιος μέσος όρος = 100)

Πηγή: ΟΟΣΑ, έως 07/2021

Μικρή ενίσχυση του όγκου διεθνούς εμπορίου τον Ιούνιο (+0,5%)

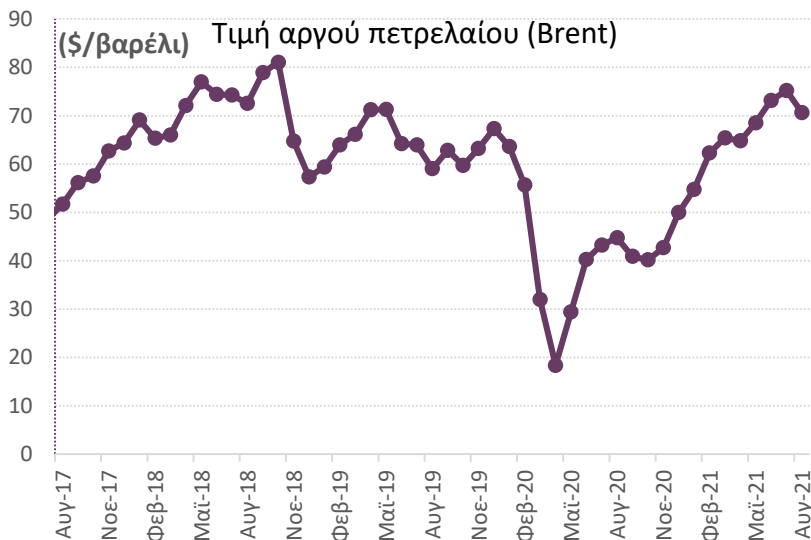
Παγκόσμιος Δείκτης Όγκου Εμπορίου (CPB)
(εποχικά διορθωμένα στοιχεία, 2010=100)

Πηγή: CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis, έως 6/2021

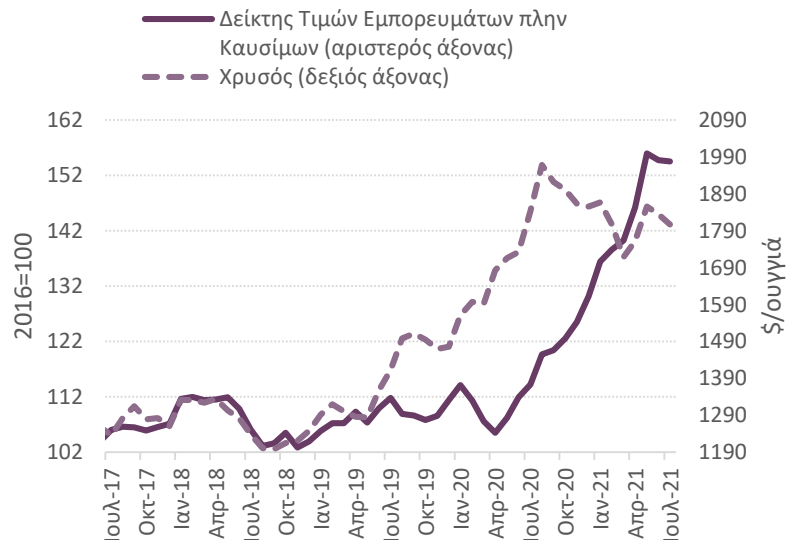
Πτώση της τιμής του πετρελαίου ύστερα από μακρά περίοδο ανόδου, ήπια μείωση στα εμπορεύματα

Σημαντική πτώση της τιμής του πετρελαίου κατά 6,1% τον Αύγουστο, στα \$70,6/βαρέλι

Πηγή: U.S. Energy Information Administration, έως 08/2021

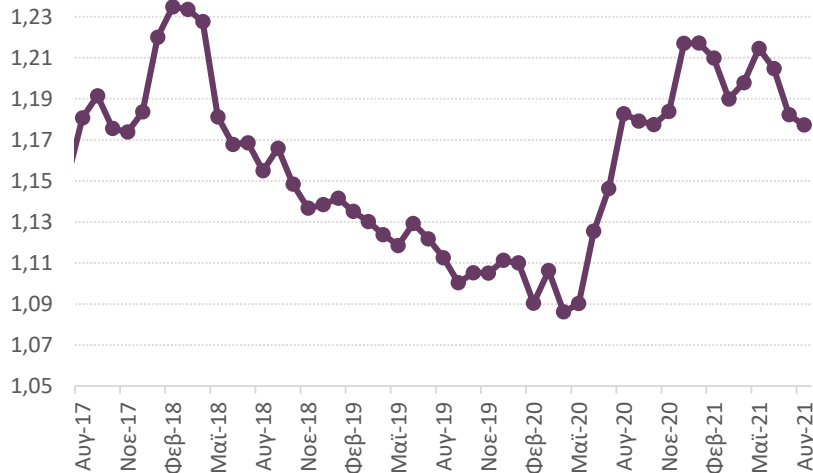
Πτώση της τιμής του χρυσού τον Ιούλιο, στα 1807 \$/ουγκιά (-1,5%), οριακή κάμψη στο δείκτη τιμών λοιπών εμπορευμάτων (-0,1%)

Πηγή: ΔΝΤ, Commodity data portal, έως 07/2021

Υποχώρηση του ευρώ έναντι του δολαρίου τον Αύγουστο, στα 1,18 \$/€ (-0,4%)

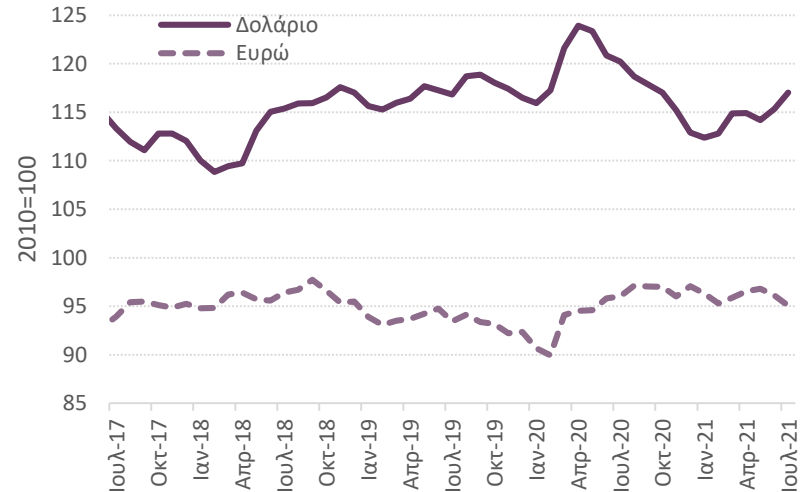
Ισοτιμία ευρώ/δολαρίου

Πηγή: ΕΚΤ, έως 08/2021

Άνοδος δολαρίου και πτώση του ευρώ σε σχέση με τους κύριους εμπορικούς εταίρους τον Ιούλιο

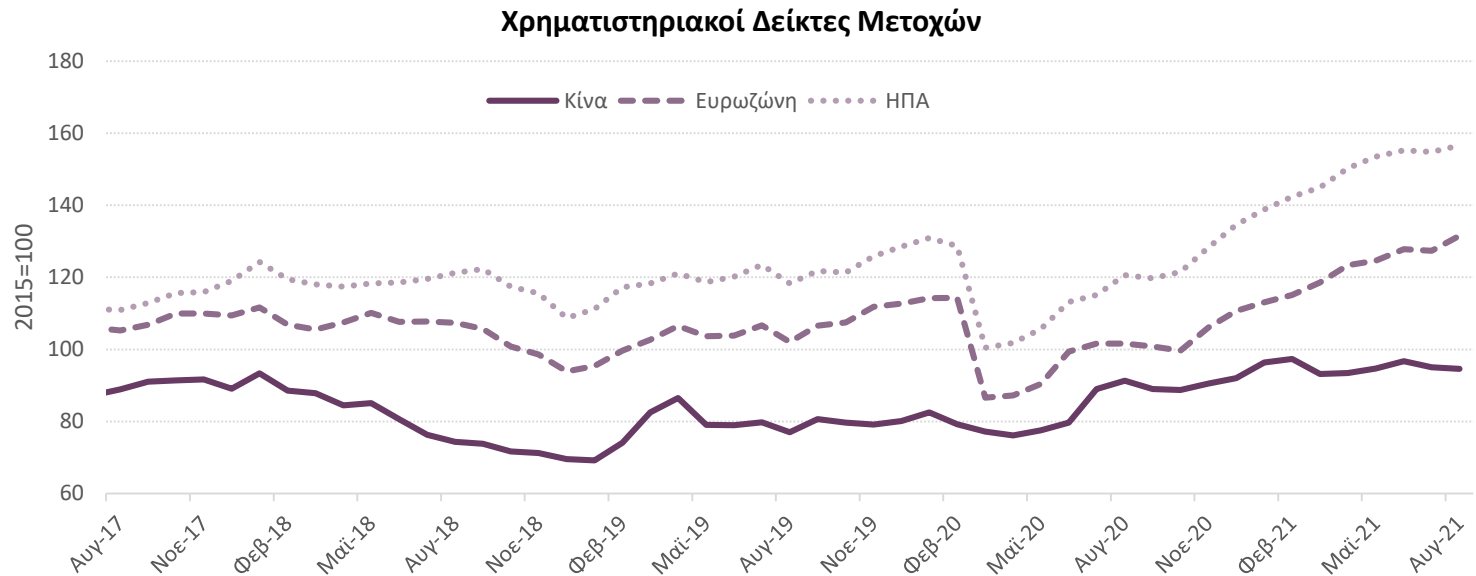
Δείκτης πραγματικής σταθμισμένης ισοτιμίας

Πηγή: Bank for International Settlements, έως 07/2021

Άνοδος σε ΗΠΑ (+1,2%) και Ευρωζώνη (+3,2%), μικρή πτώση σε Κίνα (-0,5%)

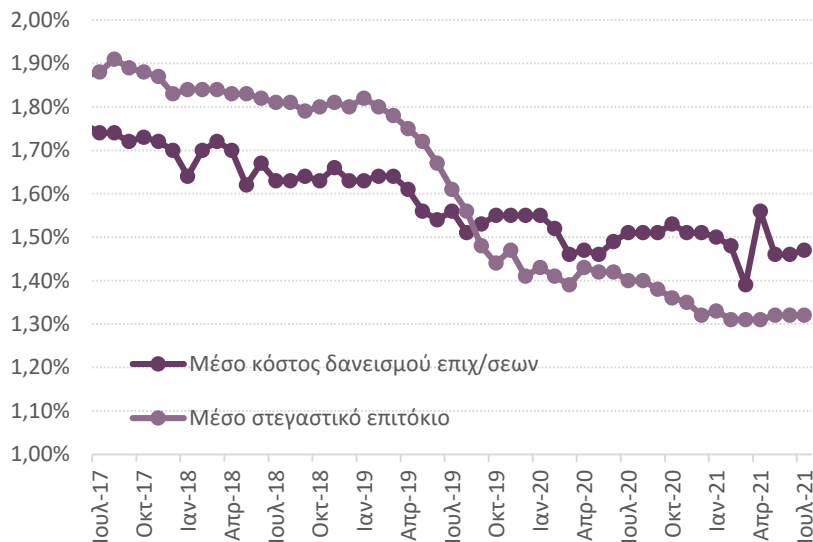
Πηγή: ΟΟΣΑ, μηνιαίος μέσος όρος τιμών κλεισίματος γενικών δεικτών, έως 08/2021

Χαμηλά παραμένει το κόστος χρηματοδότησης στην Ευρωζώνη. Μείωση αποδόσεων 10-ετών ομολόγων.

Το κόστος δανεισμού στην Ευρωζώνη τον Ιούλιο κινήθηκε οριακά υψηλότερα για τις επιχειρήσεις, ενώ παρέμεινε αμετάβλητο για τα στεγαστικά δάνεια

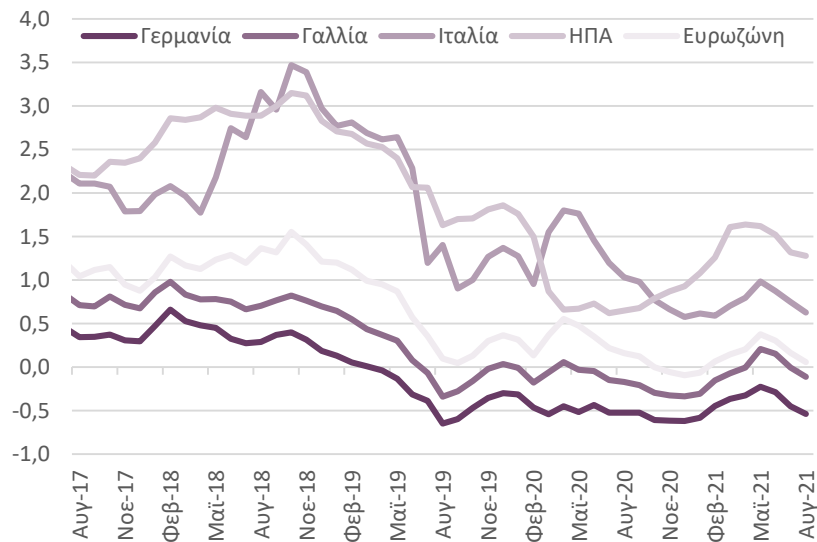
Συνεχίζουν πτωτικά τον Αύγουστο οι αποδόσεις των 10-ετών κρατικών ομολόγων σε Ευρώπη και ΗΠΑ

Τραπεζικά επιτόκια δανεισμού στην Ευρωζώνη

Πηγή: ΕΚΤ, έως 07/2021

Αποδόσεις 10-ετών κρατικών ομολόγων

Πηγή: ΟΟΣΑ και ΕΚΤ, έως 08/2021

Σύνοψη – Διεθνές Περιβάλλον

- Το **οικονομικό κλίμα** συνεχίζει να βελτιώνεται παγκοσμίως τον Ιούλιο, ενώ κάμψη από τα ιστορικά υψηλά επίπεδα καταγράφει το οικονομικό κλίμα στην Ευρώπη τον Αύγουστο.
- Το **διεθνές εμπόριο** σημειώνει άνοδο τον Ιούνιο, κατόπιν πρόσκαιρης υποχώρησης ένα μήνα νωρίτερα, παραμένοντας κοντά στα ιστορικά υψηλά επίπεδα.
- Σημαντική πτώση στην τιμή του **πετρελαίου** τον Αύγουστο, οριακή κάμψη τιμών στα υπόλοιπα εμπορεύματα (πλην καυσίμων) τον Ιούλιο, μικρότερη στην τιμή του **χρυσού**.
- Το **ευρώ** υποχώρησε τον Αύγουστο σε σχέση με το δολάριο, για τρίτο μήνα.
- Το **κόστος κεφαλαίου** παραμένει χαμηλό για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά στην Ευρωζώνη. Πτώση σημειώνουν οι αποδόσεις των 10-ετών ομολόγων σε Ευρώπη και ΗΠΑ για δεύτερο μήνα.
- Οι **κεφαλαιαγορές** παρουσίασαν άνοδο σε ΗΠΑ και Ευρώπη, ενώ πτώση σημείωσε αυτή της Κίνας.

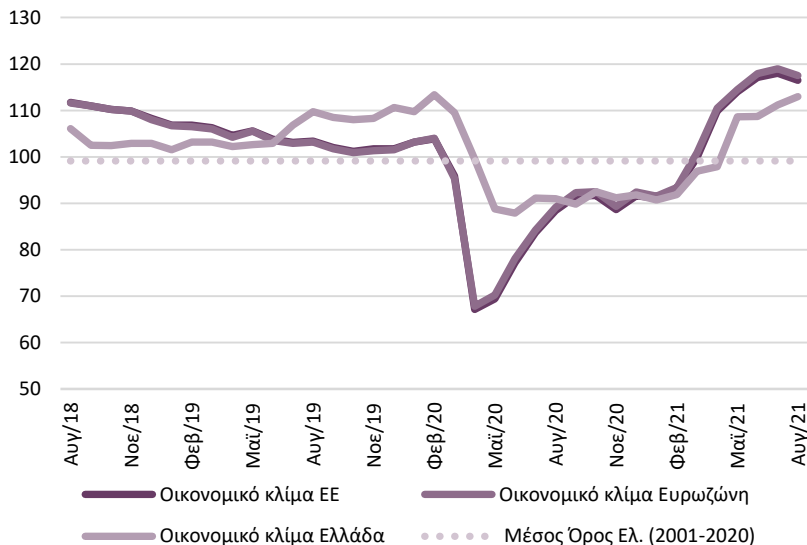
4. Οικονομικό κλίμα

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2021

*«Ισχυρή ανάκαμψη της οικονομίας, παραμένουν
εστίες διαταραχών»*

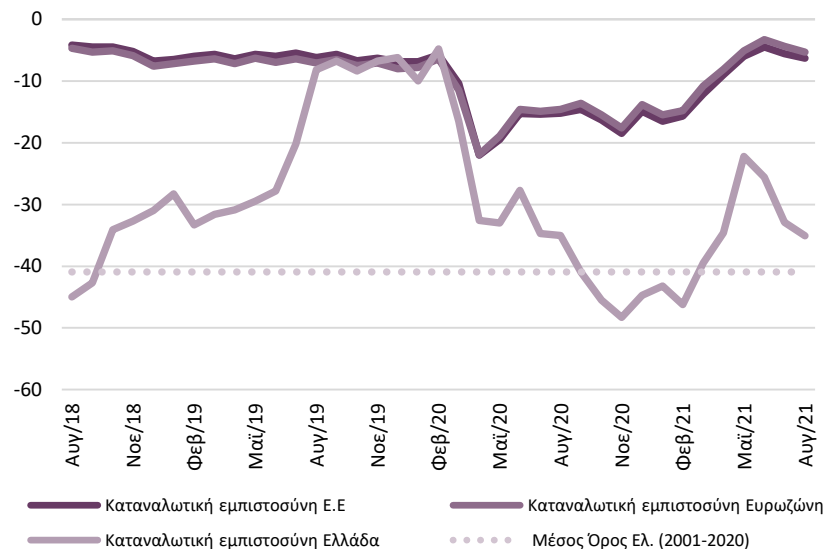
Βελτίωση οικονομικού κλίματος, παρά την υποχώρηση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης. Πλησίον του μέγιστου 14 ετών.

Βελτίωση των προσδοκιών σε Βιομηχανία και Υπηρεσίες, επιδείνωση σε Λιανικό εμπόριο και Κατασκευές

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος ενισχύθηκε τον Αύγουστο, στις 113,0 μονάδες, έναντι 111,2 μονάδων τον Ιούλιο και 91,0 μονάδων πέρυσι. Είναι η υψηλότερη επίδοση των τελευταίων 18 μηνών και η δεύτερη μεγαλύτερη από τον Σεπτέμβριο του 2007.

...με το δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης να υποχωρεί

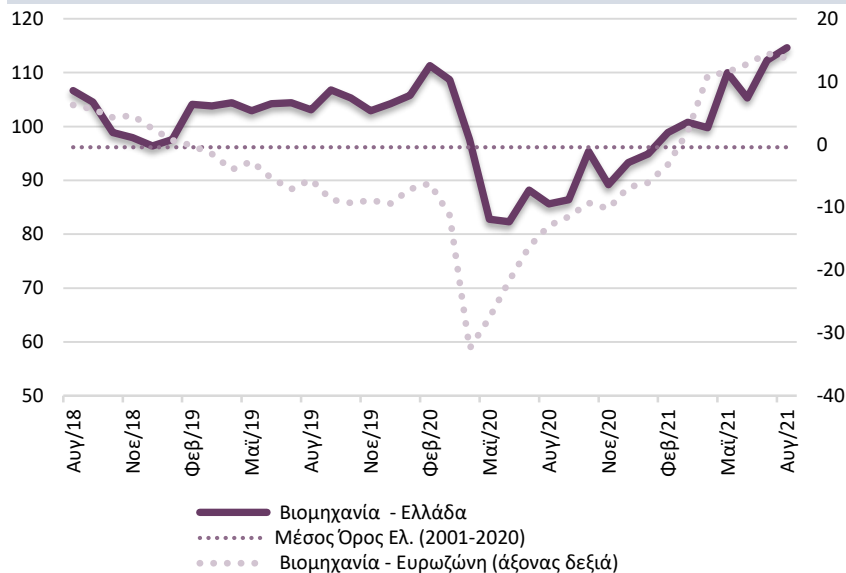

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης υποχώρησε ήπια τον Αύγουστο και διαμορφώθηκε στις -35,1 μονάδες, από -32,9 τον προηγούμενο μήνα, που ήταν το επίπεδό της και πέρυσι (-35,0 μονάδες).

Πηγή: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έως 8/2021

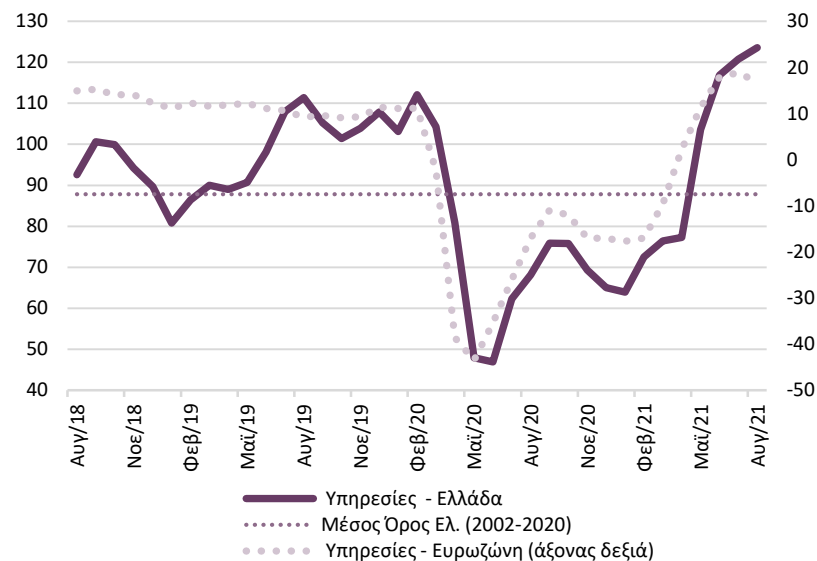
Περαιτέρω ενίσχυση επιχειρηματικών προσδοκιών σε βιομηχανία και υπηρεσίες

Προσδοκίες στο μέγιστο 20 ετών στη Βιομηχανία, από βελτίωση εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και την τρέχουσα ζήτηση και υποχώρηση αποθεμάτων

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη **Βιομηχανία** ενισχύθηκε στις 114,6 (από 112,3 τον Ιούλιο) μονάδες, επίπεδο πολύ μεγαλύτερο από το αντίστοιχο περυσινό (85,6 μον.).

Σημαντική βελτίωση στις επιχειρηματικές προσδοκίες στις Υπηρεσίες, από έντονη ζήτηση για την τρέχουσα περίοδο

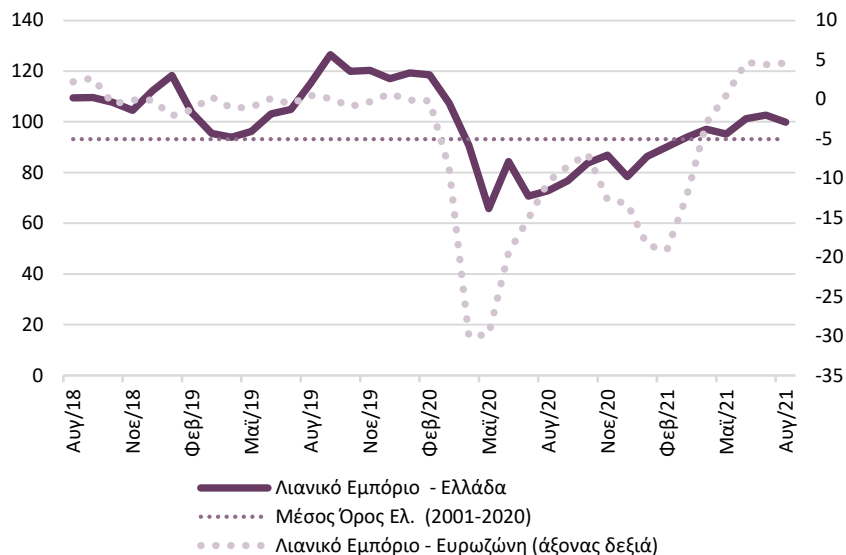

Νέα ενίσχυση στο Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** τον Αύγουστο, στις 123,6 μονάδες, από 120,8 τον Ιούλιο.

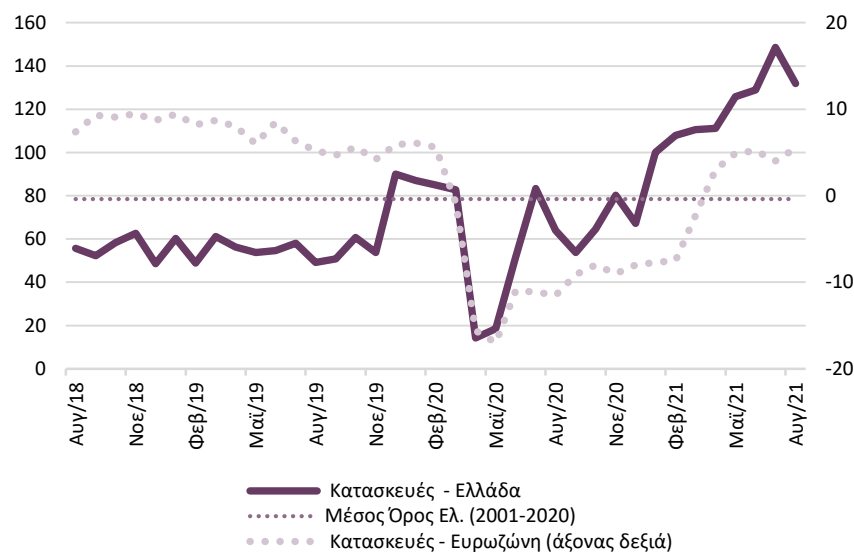
Πηγή: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έως 8/2021

Σημαντική υποχώρηση προσδοκιών στις κατασκευές, ηπιότερη στο λιανικό εμπόριο

Ήπια υποχώρηση προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο, από απαισιόδοξες εκτιμήσεις της τρέχουσας ζήτησης

Σημαντική εξασθένηση προσδοκιών, προερχόμενη τόσο από τις Δημόσιες όσο και τις Ιδιωτικές Κατασκευές

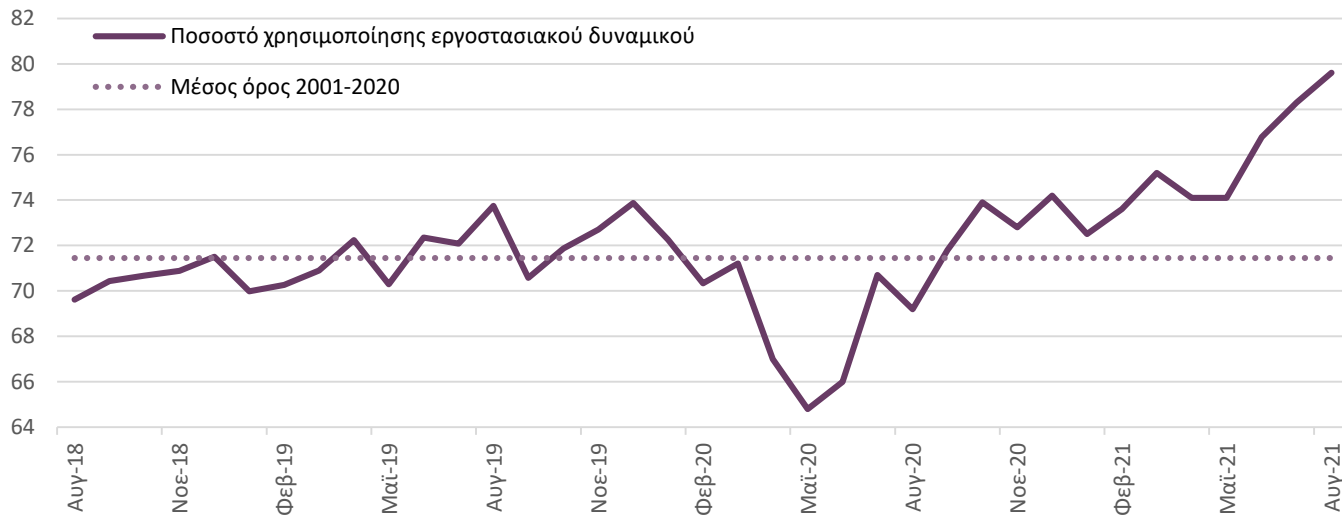

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** υποχώρησε ήπια τον Αύγουστο και διαμορφώθηκε στις 99,9 (από 102,6 τον Ιούλιο) μονάδες.

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Κατασκευές** υποχώρησε σημαντικά τον Αύγουστο, στις 131,9 μονάδες (από 148,6 μον. τον Ιούλιο), παραμένοντας ωστόσο πολύ υψηλότερα από πέρυσι (63,9 μονάδες)

Σε νέο μέγιστο επίπεδο τελευταία τριετία η αξιοποίηση του εργοστασιακού δυναμικού της βιομηχανίας

Η αξιοποίηση του εργοστασιακού δυναμικού διαμορφώθηκε για ενδέκατο μήνα υψηλότερα από το μακροχρόνιο μέσο όρο, φθάνοντας σε νέο μέγιστο επίπεδο τριετίας

Σημείωση: 100% χρησιμοποίηση του εργοστασιακού δυναμικού αντιστοιχεί στο σημείο εκείνο στο οποίο η βιομηχανία δεν μπορεί να αυξήσει περαιτέρω την παραγωγή αυξάνοντας την απασχόληση αλλά πρέπει να επεκτείνει την κεφαλαιουχική της υποδομή, π.χ. μηχανές, εγκαταστάσεις, κλπ.

Πηγή: IOBE, έως 8/2020

- Ο δείκτης **Οικονομικού Κλίματος** σημείωσε ενίσχυση τον **Αύγουστο** και διαμορφώθηκε αισθητά υψηλότερα από το αντίστοιχο επίπεδο του προηγούμενου έτους (+22,0 μονάδες του δείκτη σε σχέση με τον Αύγουστο 2020). Ακολούθως, διαμορφώθηκε στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 18 μηνών και το δεύτερο μεγαλύτερο από τον Σεπτέμβριο του 2007.
- Μικτές τάσεις στις **επιχειρηματικές προσδοκίες** με ενίσχυση στην Βιομηχανία και τις Υπηρεσίες, και υποχώρηση στις Κατασκευές και το Λιανικό εμπόριο.
- Η **καταναλωτική εμπιστοσύνη** παρουσίασε μικρή υποχώρηση σε σχέση με τον Ιούλιο, και διαμορφώθηκε στο επίπεδό της ένα έτος νωρίτερα (-0,1 μονάδες του δείκτη έναντι του Αυγούστου 2020).
- Η αξιοποίηση του **εργοστασιακού δυναμικού της βιομηχανίας** διαμορφώθηκε ακόμα υψηλότερα, φτάνοντας σε νέο μέγιστο επίπεδο κατά την πρόσφατη τριετία.

5. Βραχυχρόνιοι δείκτες δραστηριότητας

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2021

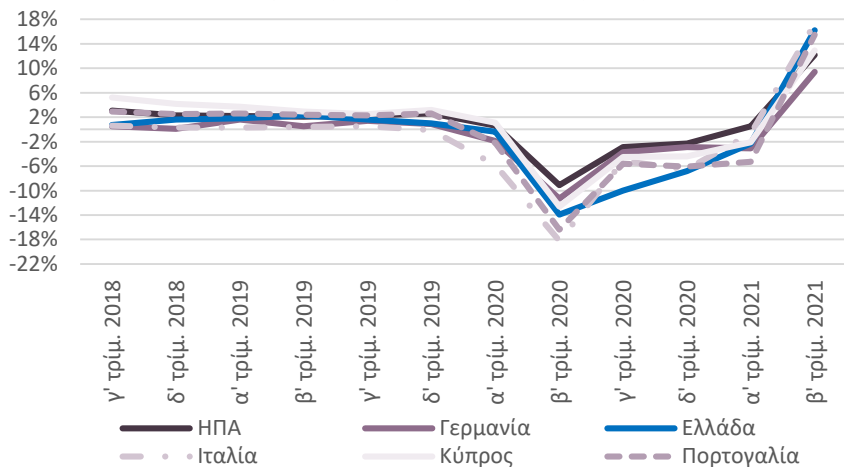
*«Ισχυρή ανάκαμψη της οικονομίας, παραμένουν εστίες
διαταραχών»*

Αλλαγή τάσης του ΑΕΠ το β' τρίμηνο του 2021, σε άνοδο, με ιδιαίτερα ισχυρή ένταση, από αύξηση ιδιωτικής κατανάλωσης και εξαγωγών

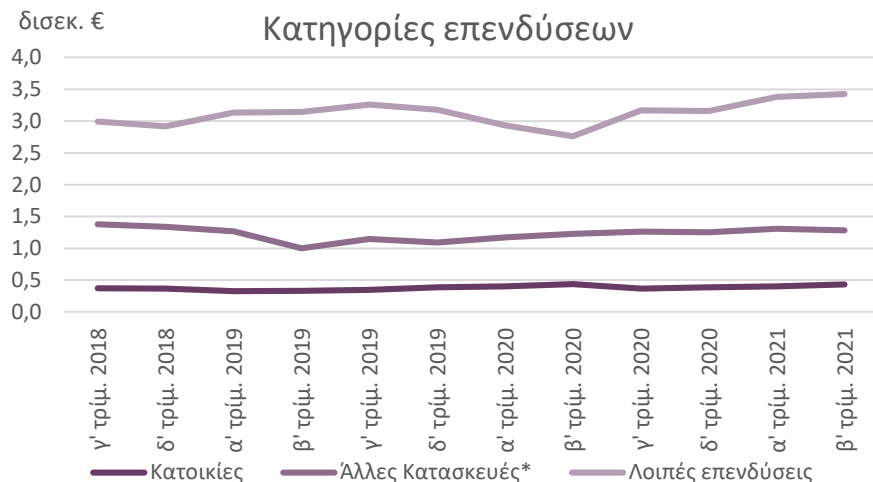
Ισχυρή ανάκαμψη 16,2% το β' τρίμ. 2021, από ύφεση 2,3% στο προηγούμενο τρίμηνο και πτώση ΑΕΠ 13,9% στο β' τρίμ. του 2020. Προήλθε κυρίως από ενίσχυση της ιδιωτικής κατανάλωσης (+13,2%) και των εξαγωγών, τόσο σε προϊόντα (+17,1%), όσο και σε υπηρεσίες (+28,8%). Ένταση ανάκαμψης εγχωρίως ισχυρότερη του μέσου όρου στην ΕΕ (+13,8%).

Οριακή μείωση επενδύσεων σε λοιπές επενδύσεις ως % του ΑΕΠ το β' τρίμηνο σε σχέση με το προηγούμενο, σε 7,5% από 7,6%. Αμετάβλητες οι επενδύσεις σε κατοικίες (0,9% του ΑΕΠ), οριακά λιγότερες οι άλλες κατασκευές (2,8% από 2,9% του ΑΕΠ).

ΑΕΠ ρυθμός μεταβολής (γ-ο-γ)

Κατηγορίες επενδύσεων

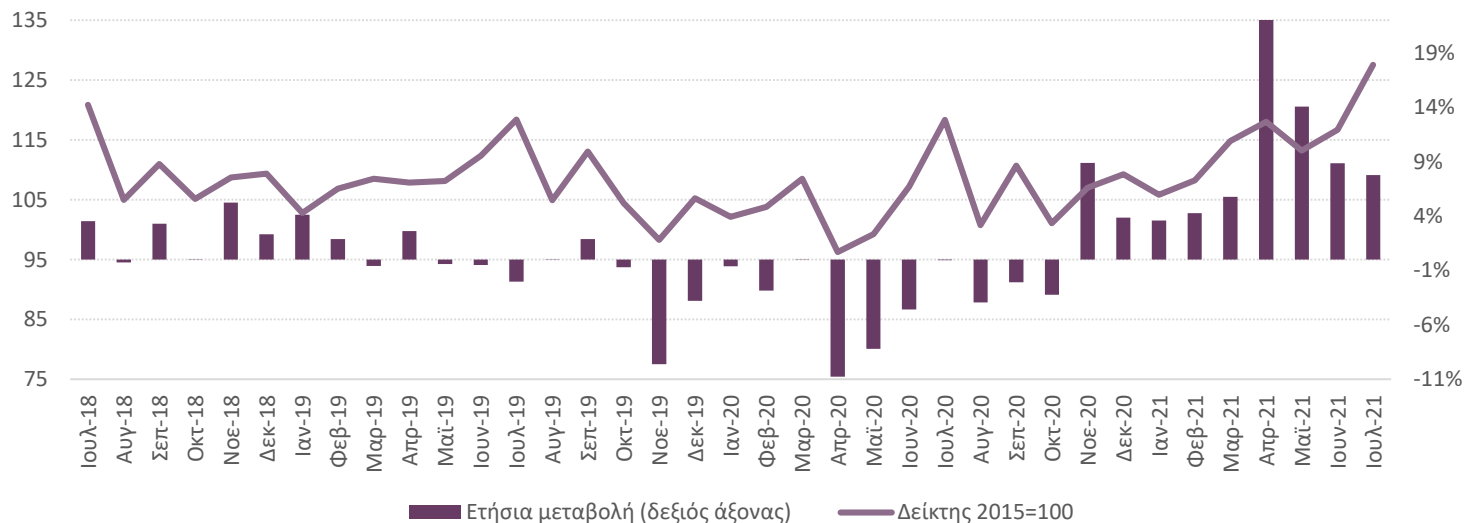

Πηγές: Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί και Eurostat, έως 6/2021

* Οι άλλες κατασκευές περιλαμβάνουν τα δημόσια έργα, βιομηχανικά και εμπορικά κτίρια, ξενοδοχεία, κτήρια γραφείων και λοιπά μη οικιστικά κτήρια

Νέα ενίσχυση βιομηχανικής παραγωγής τον Ιούλιο (+7,8%), ηπιότερη από τους προηγούμενους μήνες. Άνοδος 9,4% στο επτάμηνο του 2021.

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής

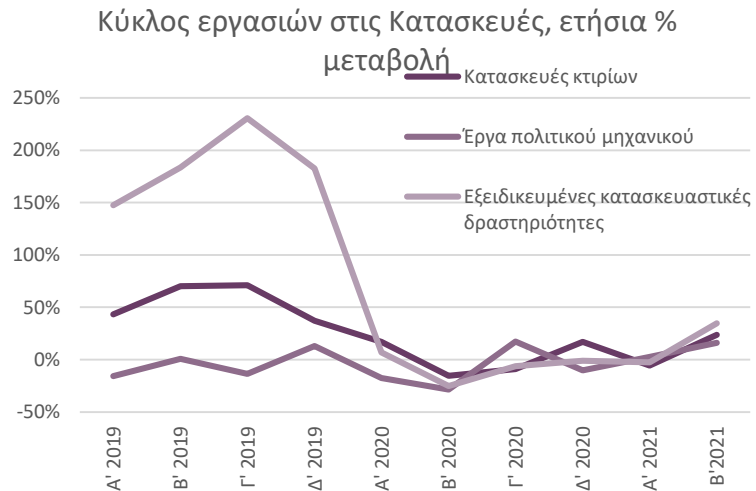

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 7/2021

Ενίσχυση σε όλους τους βασικούς τομείς της βιομηχανίας, πλην Ορυχείων – Λατομείων (-6,1%). Ειδικότερα, στην Μεταποίηση +5,2%, στην Παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος +19,8%, και στην Παροχή Νερού +1,7%.

Σε κλάδους υψηλής σημασίας για την οικονομία σημειώθηκε ισχυρή άνοδος στα Φάρμακα (+23,1%, κατόπιν +43,5% πέρυσι), μικρή υποχώρηση στα Βασικά Μέταλλα (-1,6%, σε συνέχεια -3,9%) και ήπια αύξηση στα Τρόφιμα (+1,6% κατόπιν 6,2% το 2020).

Συνεχίζεται η ανάκαμψη σε όλους κλάδους των Κατασκευών τον Ιούνιο και συνολικά στο δεύτερο τρίμηνο του 2021

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 06/21

Στους επιμέρους δείκτες, οι Εξειδικευμένες Κατασκευαστικές Δραστηριότητες ενισχύθηκαν τον Ιούνιο κατά 21,9%, τα έργα Πολιτικού Μηχανικού κατά 20,7% και οι Κατασκευές Κτηρίων κατά 15,2%.

Αύξηση του όγκου των πωλήσεων στο Λιανικό Εμπόριο τον Ιούνιο κατά 10,8% αντί απωλειών 3,8% πέρυσι

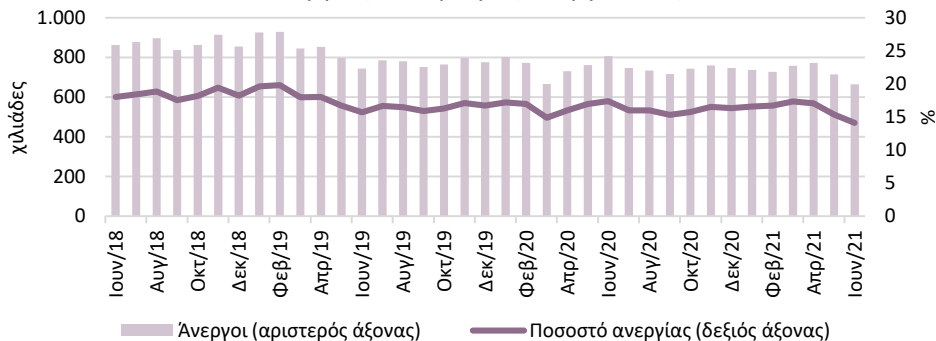

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 06/21

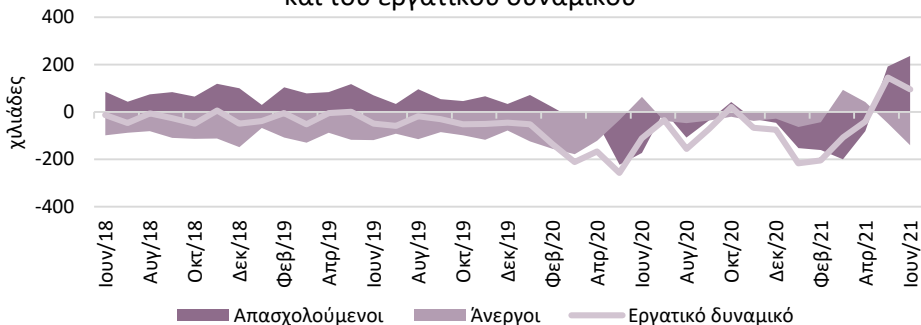
Άνοδος σχεδόν όλους τους επιμέρους κλάδους. Φάρμακα +24,1%, Έπιπλα & Ηλεκτρικά είδη +15,3%, Ένδυση-Υπόδηση +13,4%, Βιβλία-Χαρτικά +11,4%, Καύσιμα 6,8%, Τρόφιμα 4,3%. Σταθερά τα Πολυκαταστήματα.

Ισχυρή μείωση του ποσοστού ανεργίας τον Ιούνιο

Ποσοστό ανεργίας και αριθμός ανέργων στην Ελλάδα

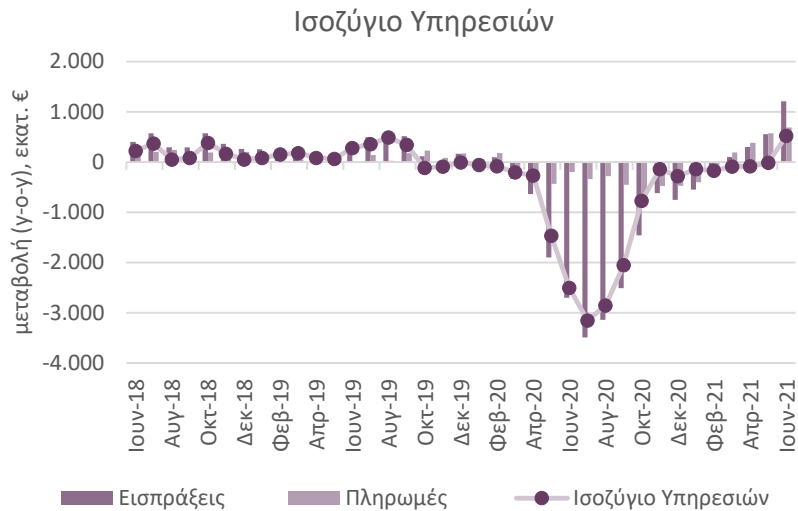
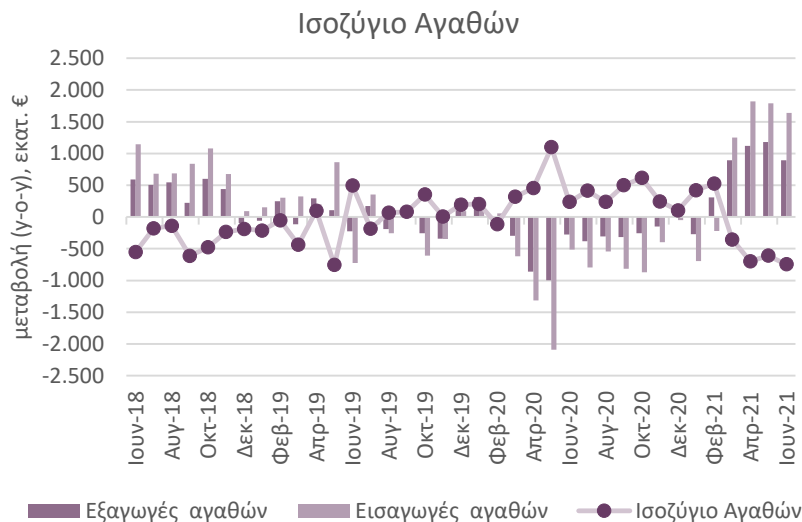
Ετήσια μεταβολή στον αριθμό των απασχολούμενων, ανέργων και του εργατικού δυναμικού

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 6/2021

- Το μη εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας περιορίστηκε τον Ιούνιο του 2021 κατά 3,3 ποσοστιαίες μονάδες συγκριτικά με τον Ιούνιο του 2020, στο 14,1%, παρουσιάζοντας σημαντική επιτάχυνση πτώσης σε σύγκριση με τον Μάιο.
- Ο αριθμός των ανέργων την ίδια περίοδο υποχώρησε κατά 141,0 χιλ. άτομα (-17,5%), στους 664,4 χιλ. από 805,4 χιλ.
- Σε σχέση με τον Μάιο του 2021 το ποσοστό ανεργίας υποχώρησε κατά 1,3 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ ο αριθμός των ανέργων κατά 49,3 χιλ. άτομα
- Η μείωση του ποσοστού ανεργίας από πέρυσι προήλθε από την ισχυρή άνοδο της απασχόλησης (+235,5 χιλ. άτομα), που περιορίσε σημαντικά το μη ενεργό πληθυσμό (-129,4 χιλ. άτομα).

Περαιτέρω διεύρυνση του ελλείμματος στο ισοζύγιο αγαθών τον Ιούνιο.
Βελτίωση μετά από 20 μήνες στο πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών.

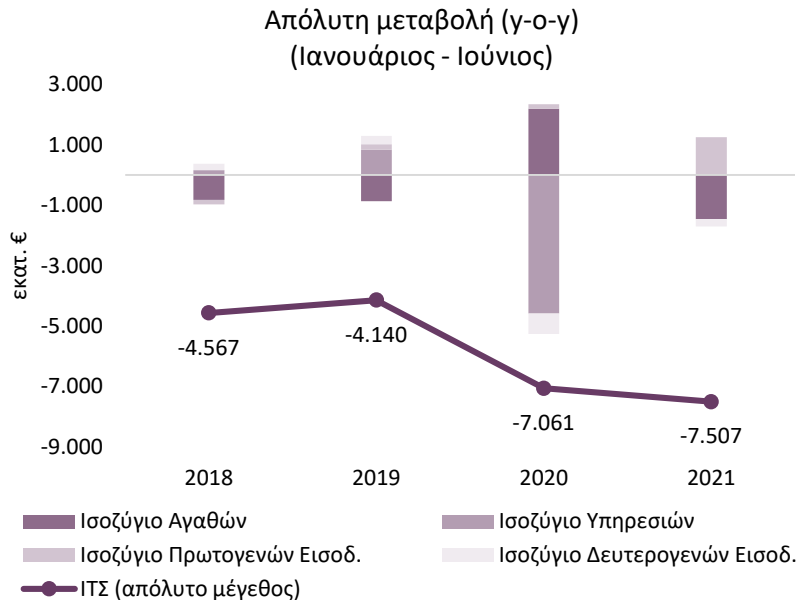

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 06/2021

Ελλειμματικό ισοζύγιο αγαθών και τον Ιούνιο, κατά €2,1 δισεκ., από διπλάσια αύξηση εισαγωγών (+€1,6 δισεκ.) σε σχέση με τις εξαγωγές (+€893 εκατ.). Το 1/3 των αυξήσεων σε εισαγωγές και εξαγωγές οφείλεται στα καύσιμα. Το ισοζύγιο υπηρεσιών βελτιώθηκε για πρώτη φορά από τον Σεπτέμβριο του 2019, με διπλάσια αύξηση των εισπράξεων (+€1,2 δισεκ.) έναντι των πληρωμών (+€690 εκατ.), και πλεόνασμα €834 εκατ. Η ώθηση δόθηκε, έπειτα από πολλούς μήνες, από τις υψηλότερες τουριστικές εισπράξεις (+€708 εκατ.), ενώ ακολούθησαν σε άνοδο οι εισπράξεις από μεταφορές (+€399 εκατ.).

Διεύρυνση του ελλείμματος στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ) στο α' εξάμηνο του 2021 κατά €446 εκατ.

Παραμένει βελτιωμένο το ισοζύγιο πρωτογενών εισοδημάτων, αντισταθμίζοντας την επιδείνωση στο ισοζύγιο αγαθών και δευτερογενών εισοδημάτων

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 06/2021

Ιούνιος 2021: Έλλειμμα ΙΤΣ στα €1,4 δισεκ. όπως πριν ένα χρόνο.

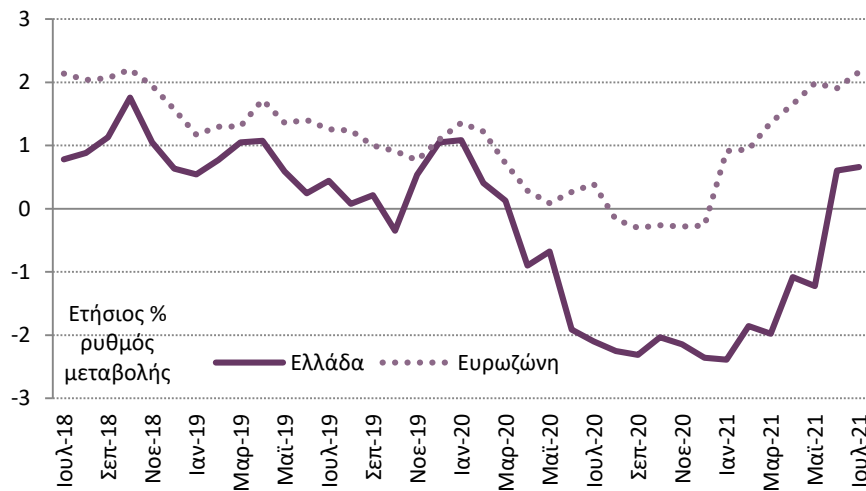
Ιανουάριος – Ιούνιος 2021: Έλλειμμα στο ΙΤΣ €7,5 δισεκ., έναντι ελλείμματος €7,1 δισεκ. το 2020

- Αύξηση ελλείμματος ισοζυγίου αγαθών κατά €1,5 δισεκ., παρά τη σημαντική επέκταση των εξαγωγών (+€4,1 δισεκ.) από την ισχυρότερη άνοδο των εισαγωγών (+€5,6 δισεκ.). Το 38% της αύξησης των εξαγωγών οφείλεται στα καύσιμα (+€1,6 δισεκ.), έναντι μεριδίου 22% στο σκέλος των εισαγωγών.
- Το πλεόνασμα στις υπηρεσίες κατέγραψε οριακή βελτίωση από πέρυσι (+€18 εκατ.), με ενίσχυση περίπου €1,3 δισεκ. στις εισπράξεις και τις πληρωμές στο εξάμηνο. Οι τουριστικές εισπράξεις αυξήθηκαν κατά €374 εκατ., έπειτα από την έντονη πτώση του 2020 (-€4,7 δισεκ.).
- Σημαντική ενίσχυση του πλεονάσματος στα πρωτογενή εισοδήματα κατά €1,2 δισεκ, με αύξηση εισπράξεων και μείωση πληρωμών, ενώ επιδείνωση καταγράφηκε στο ισοζύγιο δευτερογενών εισοδημάτων κατά €238 εκατ.

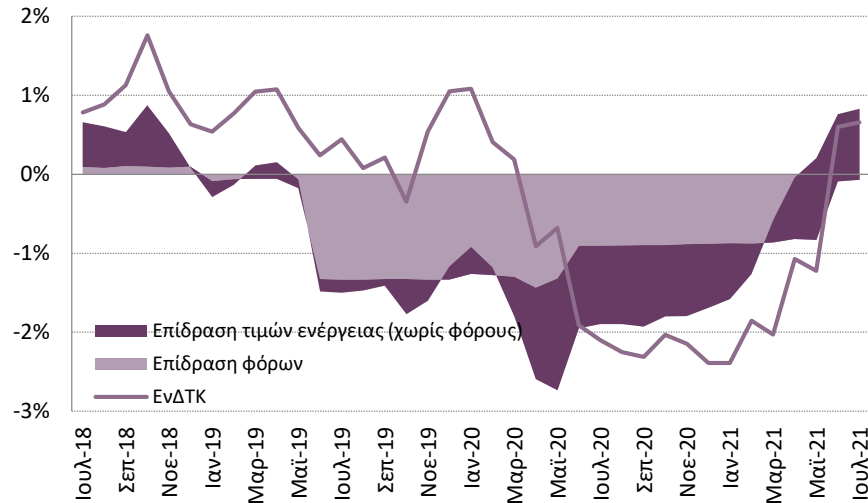

Ελαφρά επιτάχυνση της ανόδου των τιμών τον Ιούλιο, ισχυρότερος ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη

Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ)

ΕνΔΤΚ στην Ελλάδα και επίδραση τιμών ενεργειακών προϊόντων και αλλαγών στη φορολογία

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, έως 07/2021

Ελλάδα: Πληθωρισμός 0,7% τον Ιούλιο, από 0,6% τον Ιούνιο. Η ήπια αύξηση των τιμών οφείλεται στην ενίσχυση της θετικής επίδρασης των ενεργειακών αγαθών. Αρνητικός ρυθμός μεταβολής για τον ΕνΔΤΚ στο διάστημα Ιανουαρίου – Ιουλίου, -1,0% από -0,6% ένα χρόνο πριν.

– Ήπια ενίσχυση του πληθωρισμού τον Ιούλιο από οριακά εντονότερη θετική επίδραση των ενεργειακών αγαθών, στο 0,9% από 0,8%. Αμετάβλητες οι πτωτικές πιέσεις από τη ζήτηση των νοικοκυριών (-0,1%), καθώς και η θετική επίδραση των έμμεσων φόρων (+0,1%).

Ευρωζώνη: Ενισχυμένος ο πληθωρισμός τον Ιούλιο, στο 2,2% από 1,9% τον προηγούμενο μήνα.

Σύνοψη – Βραχυχρόνιοι δείκτες δραστηριότητας

- Αύξηση **ΑΕΠ** το β' τρίμ. του 2021, με ιδιαίτερα ισχυρή ένταση (+16,2%), από άνοδο ιδιωτικής κατανάλωσης και εξαγωγών.
- Νέα σημαντική ενίσχυση **Βιομηχανικής Παραγωγής** τον Ιούλιο (+7,8%), ηπιότερη των προηγούμενων μηνών.
- Νέα σημαντική ενίσχυση του όγκου πωλήσεων στο **Λιανικό Εμπόριο** τον Ιούνιο, κατά 10,8%. Έντονη ενίσχυση δραστηριότητας τον ίδιο μήνα στις **Εξειδικευμένες Κατασκευές** (21,9%) και τα **Έργα Πολιτικού Μηχανικού** (20,7%).
- Ισχυρή μείωση του **ποσοστού ανεργίας** τον Ιούνιο, κατά 3,3 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με ένα χρόνο νωρίτερα, στο 14%. Προήλθε για δεύτερο μήνα από έντονη διεύρυνση της απασχόλησης.
- Στον **εξωτερικό τομέα**, διατήρηση του ελλείμματος στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών τον Ιούνιο στο περυσινό επίπεδο (€1,4 δισεκ.), με επιδείνωση στα ισοζύγια αγαθών και δευτερογενών εισοδημάτων, ενώ αντισταθμιστικά λειτούργησε η βελτίωση στα πρωτογενή εισοδήματα.
- Έντονα ελλειμματικό το **ισοζύγιο αγαθών** τον Ιούνιο, στα €2,1 δισεκ., με διπλάσια αύξηση των εισαγωγών έναντι των εξαγωγών και τα καύσιμα να προκαλούν το 1/3 αμφότερων των αυξήσεων.
- Σημαντική για τη συγκυρία η επέκταση του **πλεονάσματος στις υπηρεσίες**, για πρώτη φορά μετά από 20 μήνες (+€522 εκατ.), με διπλάσια αύξηση των εισπράξεων έναντι πληρωμών. Άνοδος τουριστικών εισπράξεων €708 εκατ.
- Ελαφρά επιτάχυνση της **ανόδου των τιμών** τον Ιούλιο, από μικρή ενίσχυση της θετικής επίδρασης των ενεργειακών αγαθών. Ισχυρότερος ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη.

6. Δημοσιονομικά

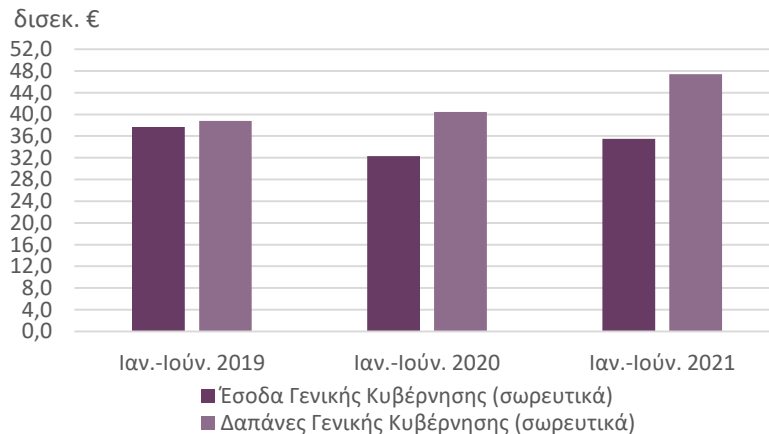
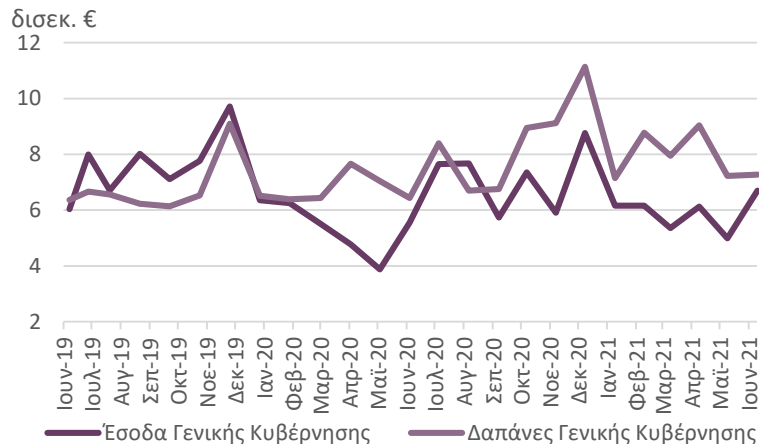
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2021

*«Ισχυρή ανάκαμψη της οικονομίας, παραμένουν
εστίες διαταραχών»*

Ενίσχυση αύξησης δαπανών τον Ιούνιο σε σχέση με πέρυσι, σε σύγκριση με τον Μάιο. Για τρίτο μήνα έντονη διεύρυνση εσόδων.

Υψηλότερες δαπάνες τον Ιούνιο σε σχέση με ένα χρόνο νωρίτερα, κατά 12,9% (από +2,6% ένα μήνα νωρίτερα). Έντονη ενίσχυση εσόδων για τρίτο μήνα (+20,7%, από +28,7% τον Μάιο).

Έσοδα – Δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης*

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, έως 6/2021

* Σε ταμειακή και ενοποιημένη βάση. Η Γενική Κυβέρνηση περιλαμβάνει τον Κρατικό Προϋπολογισμό, την Κεντρική Κυβέρνηση (ΔΕΚΟ, λοιπά νομικά πρόσωπα Δημοσίου, Νοσοκομεία), τους προϋπολογισμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και των Ασφαλιστικών Ταμείων (ΟΚΑ)

Υψηλότερες δαπάνες τον Μάιο κατά €833 εκατ., κυρίως από υψηλότερες αγορές αγαθών, για αμυντικούς σκοπούς (+€237 εκατ.), καθώς και από μεγαλύτερες τρέχουσες μεταβιβάσεις (+€229 εκατ.) και κεφαλαιακές μεταβιβάσεις (+€114 εκατ.)

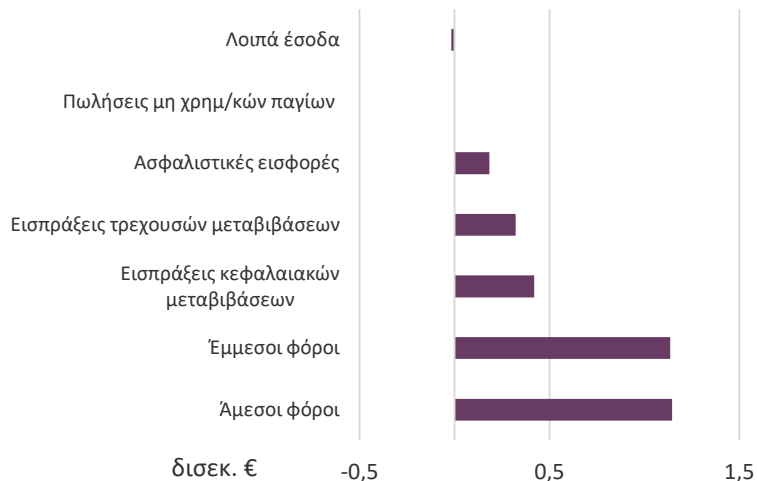
Εκ νέου έντονη διεύρυνση εσόδων (+€1,15 δισεκ.), από περισσότερες εισπράξεις έμμεσων φόρων (+€488 εκατ.), καθώς και υψηλότερες κεφαλαιακές μεταβιβάσεις, προερχόμενες από την ΕΕ (+€453 εκατ.)

Στο πρώτο εξάμηνο τα έσοδα ήταν €3,19 δισεκ. περισσότερα (+11,9%) και οι δαπάνες διευρυμένες κατά €6,93 δισεκ. (+20,4%)

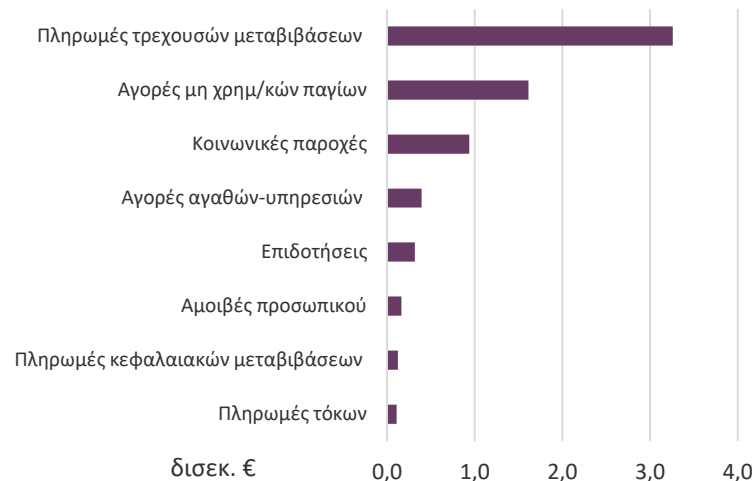
Μεγαλύτερο έλλειμμα στο πρώτο εξάμηνο από περισσότερες πληρωμές μεταβιβάσεων και αγορές παγίων, παρά τα αυξημένα έσοδα φόρων

Κατηγορίες δημοσίων εσόδων – δαπανών

Μεταβολές εσόδων (Ιαν.-Ιούνιος '21-'20)

Μεταβολές δαπανών (Ιαν.-Ιούνιος '21-'20)

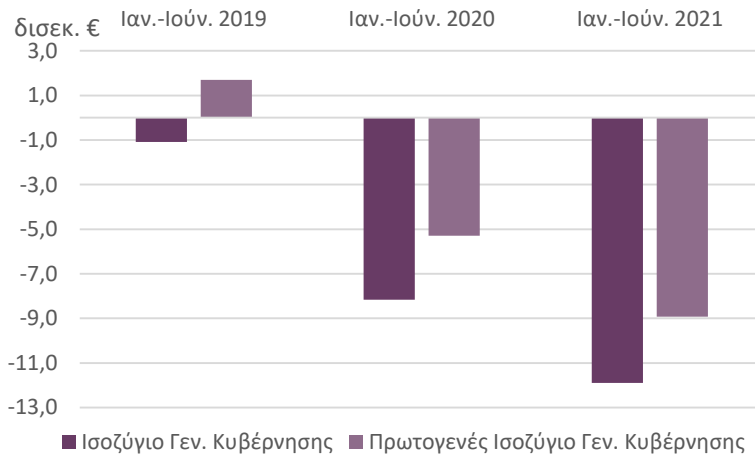
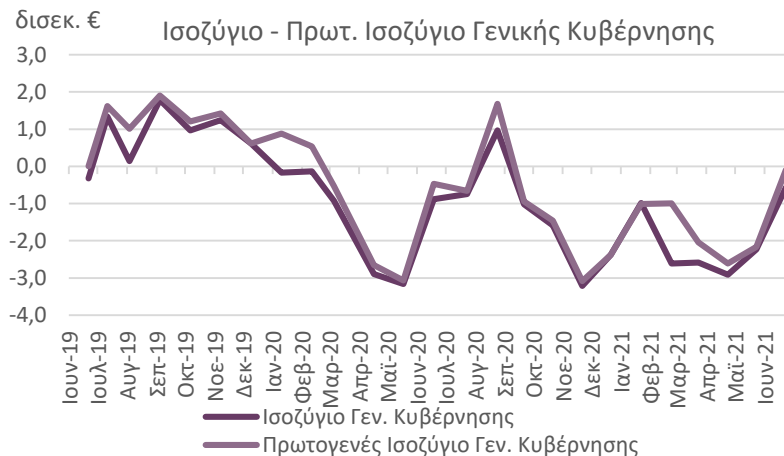
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, έως 6/2021

Διεύρυνση δημοσίων εσόδων στο αρχικό εξάμηνο του τρέχοντος έτους κατά €3,19 δισεκ., πρωτίστως από υψηλότερες εισπράξεις άμεσων (+€1,14 δισεκ.) και έμμεσων φόρων (επίσης +€1,14 δισεκ.)

Διεύρυνση δημοσίων δαπανών κατά €6,93 δισεκ. από υψηλότερες τρέχουσες μεταβιβάσεις προς νοικοκυριά (+€3,26 δισεκ.), αγορές παγίων, που αφορούν σε αμυντικές δαπάνες (+€1,61 δισεκ.) και κοινωνικές παροχές (+€939,1 εκατ.)

Οριακά ελλειμματικό πρωτογενές δημοσ. ισοζύγιο τον Ιούνιο σε σχέση με πέρυσι, για πρώτη φορά εντός της πανδημίας, από άνοδο εσόδων

Ισοζύγιο-Πρωτογενές ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης*

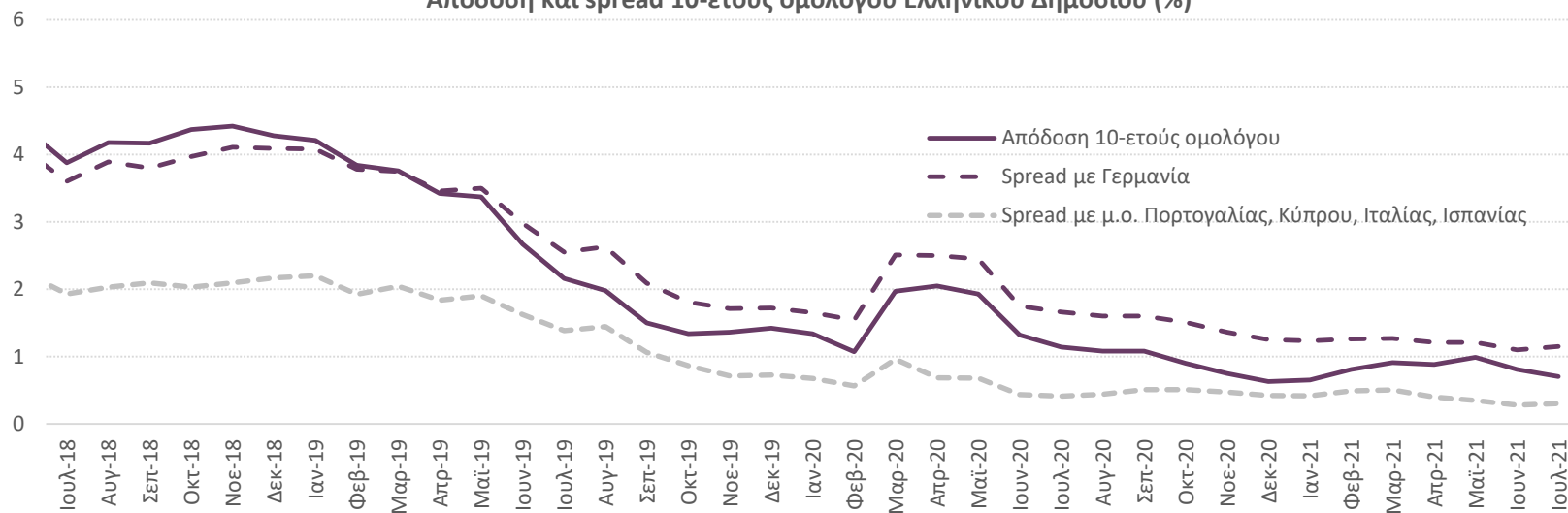
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, έως 6/2021

* Σε ταμειακή και ενοποιημένη βάση. Το Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης προκύπτει από τη διαφορά εσόδων-δαπανών της. Το Πρωτογενές Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης προκύπτει αφαιρώντας τις πληρωμές τόκων από το ισοζύγιό της.

Νέα σημαντική βελτίωση πρωτογενούς δημοσιονομικού ισοζυγίου τον Ιούνιο (+€370,4 εκατ.) σε σχέση με πέρυσι, σε έλλειμμα €102,6 εκατ. Προήλθε από τη συνεχιζόμενη σημαντική άνοδο των εσόδων, παρά τη σημαντική διεύρυνση των δαπανών, παρότι οι πληρωμές τόκων, που περιλαμβάνονται στο συνολικό ισοζύγιο, ήταν ελαφρώς περισσότερες από ότι πριν ένα έτος. Βελτίωση Ισοζυγίου Γενικής Κυβέρνησης σε σχέση με πριν ένα έτος κατά €370,4 εκατ., σε έλλειμμα €569,3 εκατ. Στο αρχικό εξάμηνο, πρωτογενές έλλειμμα €8,92 δισεκ., έναντι πρωτογενούς ελλείμματος €5,29 δισεκ. πριν ένα χρόνο

Η απόδοση των ελληνικών ομολόγων μειώθηκε τον Ιούλιο, στο επίπεδο του 0,7% για το 10-ετές...

Απόδοση και spread 10-ετούς ομολόγου Ελληνικού Δημοσίου (%)

Πηγή: ΕΚΤ, έως 7/2021

...αν και το spread του 10-ετούς ελληνικού ομολόγου σημείωσε μικρή άνοδο, τόσο έναντι του γερμανικού στις 115 μονάδες βάσης (από 110 μ.β.), όσο και έναντι των χωρών του «νότου» της Ευρωζώνης στις 30 μ.β. (από 28 μ.β.).

Σύνοψη – Δημόσια Οικονομικά

- **Βελτίωση δημόσιων οικονομικών** τον Ιούνιο σε σχέση με πριν ένα χρόνο, **από τη συνεχιζόμενη για τρίτο μήνα έντονη διεύρυνση εσόδων** (+20,7%), κυρίως από περισσότερες εισπράξεις έμμεσων φόρων, καθώς και υψηλότερες κεφαλαιακές μεταβιβάσεις. **Ενίσχυση ανόδου δαπανών** (+12,9%), κυρίως από υψηλότερες αγορές αμυντικών συστημάτων και περισσότερες μεταβιβάσεις, λόγω πανδημίας.
- Στην περίοδο Ιανουαρίου-Ιουνίου 2021, τα **έσοδα** ήταν €3,19 δισεκ. περισσότερα, πρωτίστως από υψηλότερες εισπράξεις άμεσων (+€1,14 δισεκ.) και έμμεσων φόρων (+ επίσης +€1,14 δισεκ.).
- **Διεύρυνση δαπανών** κατά €6,93 δισεκ., κυρίως από υψηλότερες τρέχουσες μεταβιβάσεις προς νοικοκυριά (+€3,26 δισεκ.), αγορές παγίων, που αφορούν σε αμυντικές δαπάνες (+€1,61 δισεκ.) και κοινωνικές παροχές (+€939,1 εκατ.).
- **Πρωτογενές έλλειμμα** Γενικής Κυβέρνησης στο εξάμηνο Ιανουαρίου-Ιουνίου ύψους €8,92 δισεκ., έναντι πρωτογενούς ελλείμματος €5,29 δισεκ. πριν ένα χρόνο.
- Με πτώση κατά 11 μ.β., στο 0,7% η **απόδοση των ελληνικών 10-ετών ομολόγων** τον Ιούνιο, ενώ το spread έναντι των αντίστοιχων Γερμανικών αυξήθηκε οριακά.

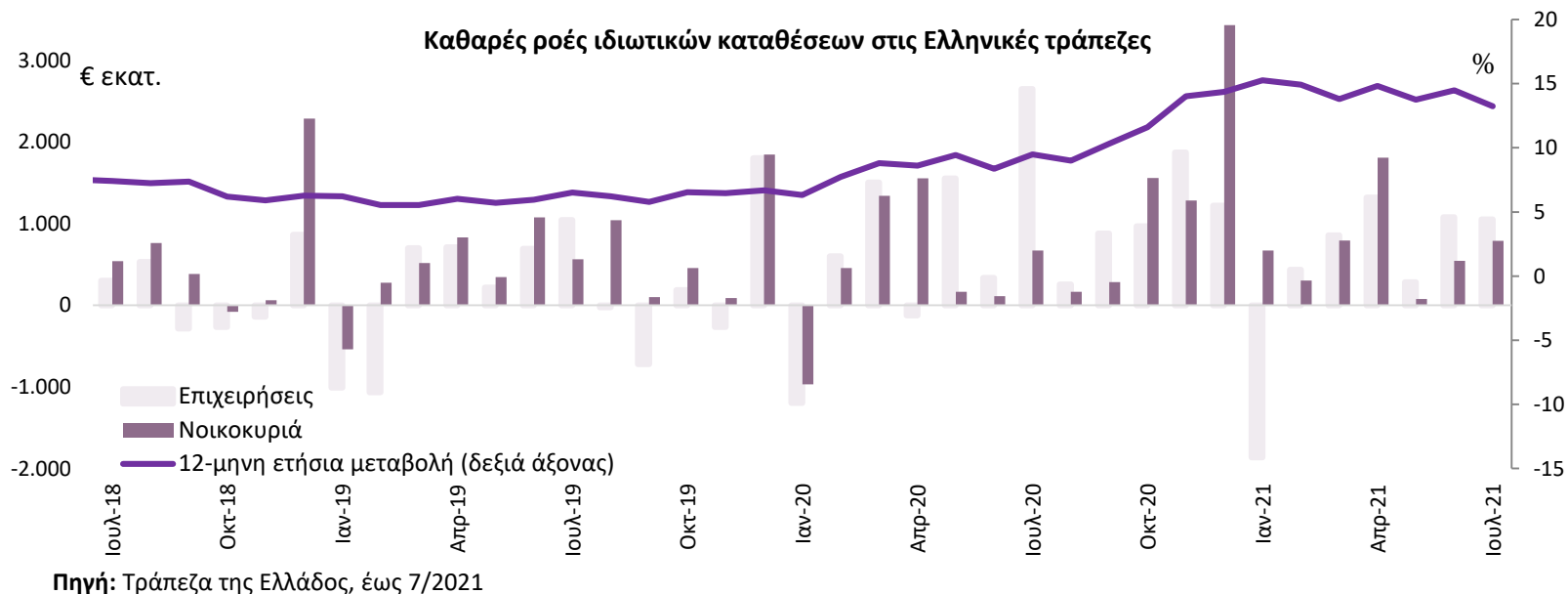

7. Τραπεζικά

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2021

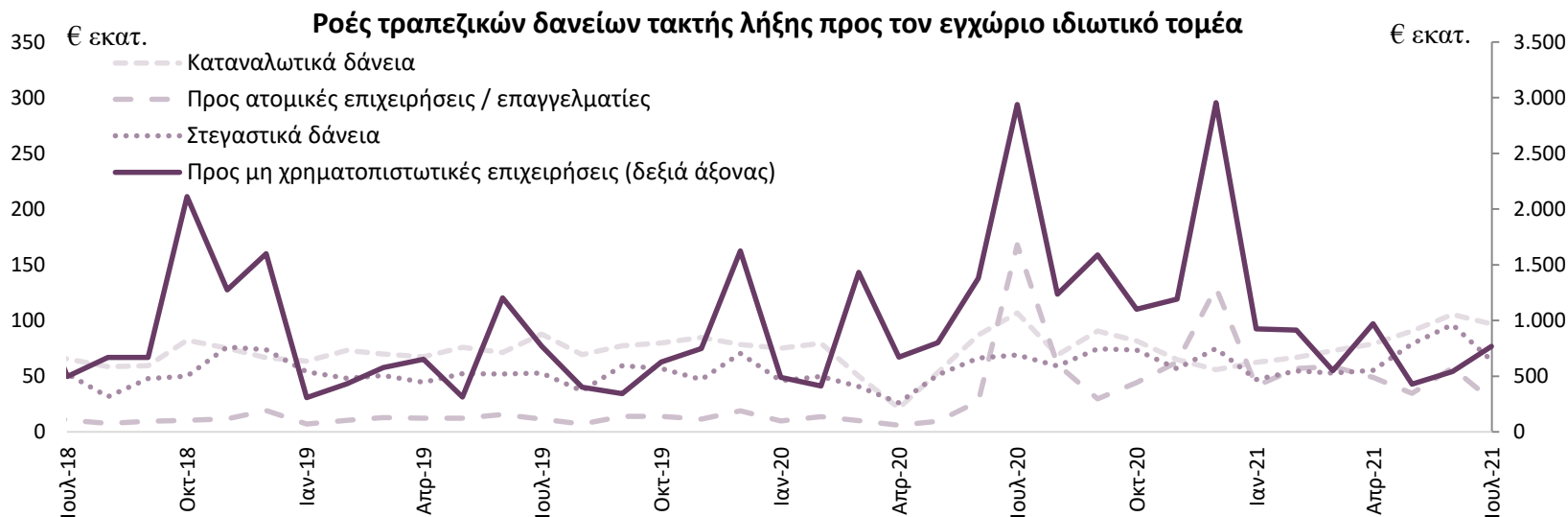
«Ισχυρή ανάκαμψη της οικονομίας, παραμένουν εστίες διαταραχών»

Οι τραπεζικές καταθέσεων ιδιωτών ενισχύθηκαν περαιτέρω κατά €1,8 δισεκ. τον Ιούλιο

Οι τραπεζικές καταθέσεις ιδιωτών έχουν ενισχυθεί σωρευτικά κατά €29,9 δισεκ. σε σχέση με το επίπεδό τους πριν την εξάπλωση της πανδημίας (Φεβ. 2020)

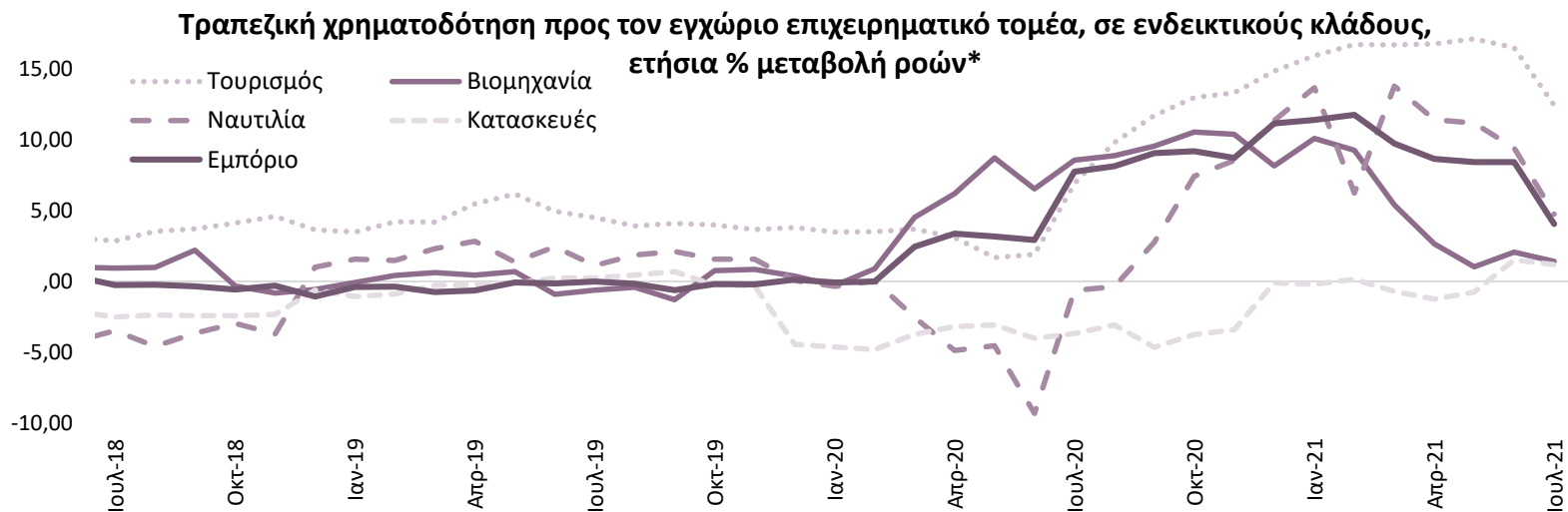
Οι Μη Χρηματοπιστωτικές Επιχειρήσεις εκταμίευσαν €768 εκατ. νέα δάνεια τακτής λήξης τον Ιούλιο, ανακάμπτοντας για δεύτερο συνεχόμενο μήνα

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 7/2021

Από την έναρξη των μέτρων κατά της πανδημίας (Μάρ. 2020), οι ΜΧΕ έλαβαν νέα δάνεια τακτής λήξης ύψους €20,4 δισεκ. Η καθαρή χρηματοδότηση των νοικοκυριών συνέχισε να συρρικνώνεται τον Ιούνιο, με €161 εκατ. νέα δάνεια τακτής λήξης.

Ετήσια πιστωτική επέκταση συνεχίζεται να καταγράφεται σε όλους τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας ...

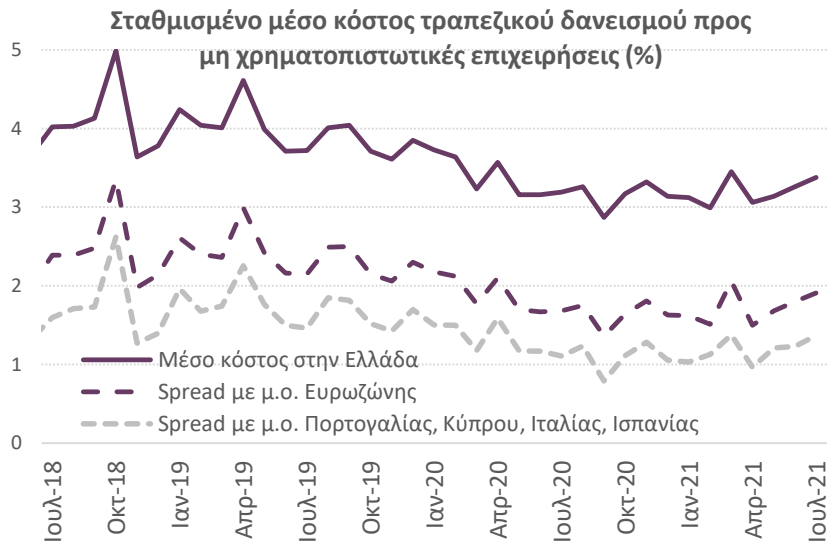
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 7/2021

* Οι ροές προκύπτουν από τις μεταβολές των υπολοίπων διορθωμένες για τις διαγραφές δανείων, απομειώσεις αξίας χρεογράφων, τις συναλλαγματικές διαφορές και τις αναταξινομήσεις/μεταβιβάσεις δανείων.

...αν και με μειούμενο ετήσιο ρυθμό, μεταξύ 1,2% για τις κατασκευές και 12,4% για τον Τουρισμό.

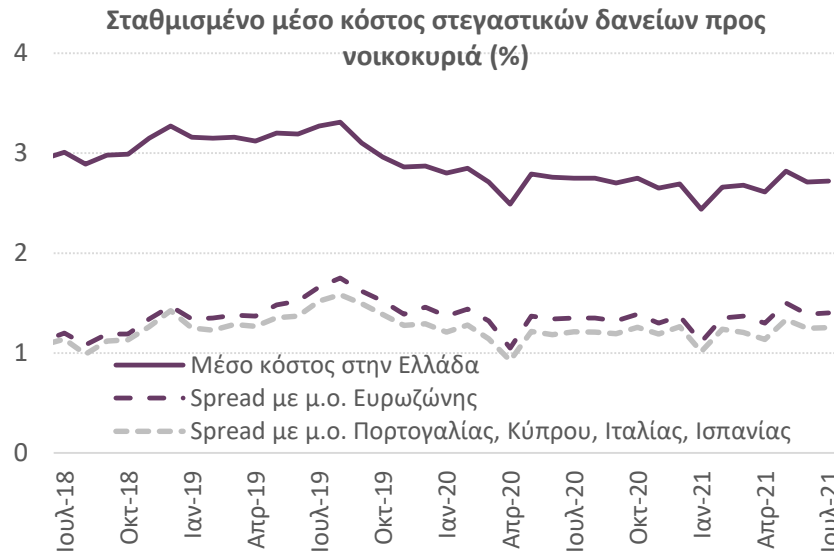
Τα μέσα επιτόκια νέου δανεισμού αυξήθηκαν ελαφρά προς τις επιχειρήσεις τον Ιούλιο...

Το κόστος νέου δανεισμού των ελληνικών επιχειρήσεων αυξήθηκε τον Ιούλιο στο 3,4%, με αποτέλεσμα να διευρυνθεί η απόκλιση από τον μ.ό. της ΕΕ

Πηγή: ΕΚΤ, έως 7/2021

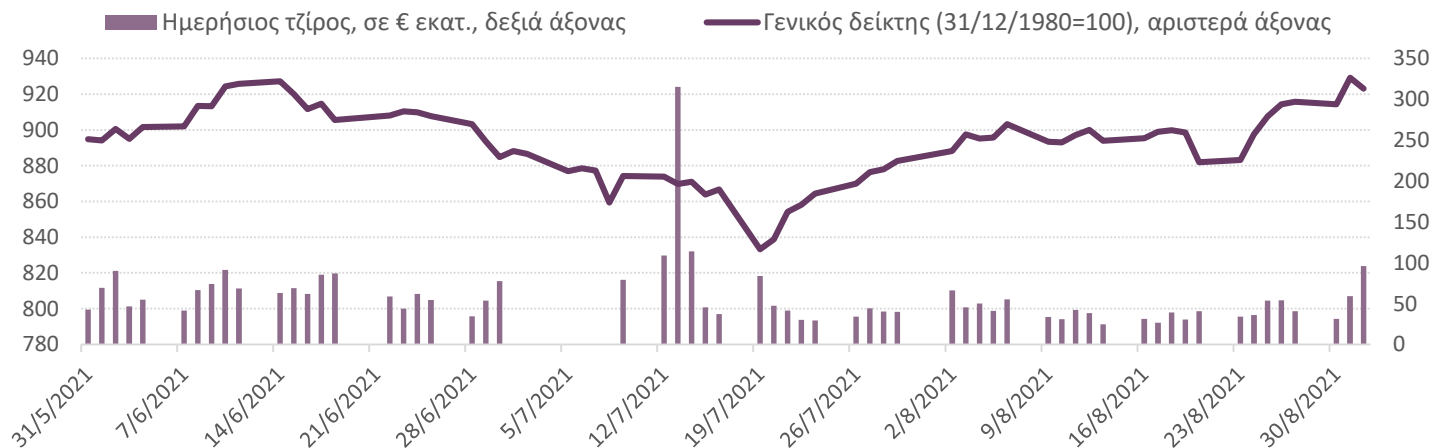
Το επιτόκιο νέων στεγαστικών δανείων προς τα νοικοκυριά παρέμεινε στο 2,7%, με την απόκλιση από τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ να είναι αμετάβλητη

Το κόστος νέου δανεισμού αποκλίνει με τον μ.ό. του «νότου» της Ευρωζώνης, με τη διαφορά να κυμαίνεται σε περίπου 137 μ.β. για τις επιχειρήσεις και 126 μ.β. για τα νοικοκυριά.

Οι τιμές των μετοχών επανήλθαν για πρώτη φορά στα προ-πανδημίας επίπεδα του Ιανουαρίου 2020, με άνοδο τον Αύγουστο κατά 5,3%

Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών

Πηγή: Capital.gr, έως 8/2021

Ο μέσος όγκος ημερησίων συναλλαγών σημείωσε εποχιακή πτώση λόγω θέρους, αλλά κυμάνθηκε 33,9% υψηλότερα σε σχέση με τον Αύγουστο του 2020.

- Οι **ιδιωτικές καταθέσεις** ενίσχυσαν την ανοδική τους τάση τον Ιούλιο, έχοντας ενισχυθεί σωρευτικά κατά €29,9 δισεκ. σε σχέση με το επίπεδό τους πριν την εξάπλωση της πανδημίας (Φεβ. 2020).
- Οι Μη Χρηματοπιστωτικές Επιχειρήσεις (ΜΧΕ) εκταμίευσαν €768 εκατ. νέα δάνεια τακτής λήξης τον Ιούνιο. Από την έναρξη των μέτρων κατά της πανδημίας (Μάρ. 2020), οι ΜΧΕ έχουν λάβει σωρευτικά **νέα δάνεια τακτής λήξης** περί τα €20,4 δισεκ.
- Η ετήσια **πιστωτική επέκταση** προς τις επιχειρήσεις συνεχίστηκε σε όλους τους κλάδους, αν και με μειούμενο ρυθμό τον Ιούλιο.
- Τα **επιτόκια νέου δανεισμού** των ελληνικών επιχειρήσεων σημείωσαν μικρή αύξηση τον Ιούλιο, διευρύνοντας την απόσταση από το μέσο κόστος δανεισμού στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης. Αντίθετα, τα επιτόκια νέων στεγαστικών δανείων προς τα νοικοκυριά παρέμειναν αμετάβλητα.
- Η **χρηματιστηριακή αγορά** κατέγραψε σημαντική άνοδο άνω του 5% τον Αύγουστο, ανακτώντας το επίπεδο τιμών που είχε φθάσει πριν την εξάπλωση της πανδημίας, στις αρχές του 2020.

8. Ενέργεια, Υποδομές, Περιβάλλον

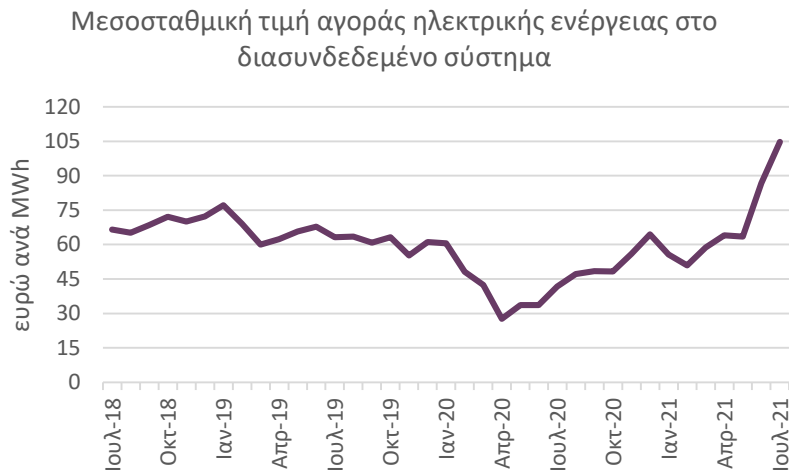
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2021

*«Ισχυρή ανάκαμψη της οικονομίας, παραμένουν
εστίες διαταραχών»*

Νέα αύξηση του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας και της τιμής δικαιωμάτων εκπομπών CO₂

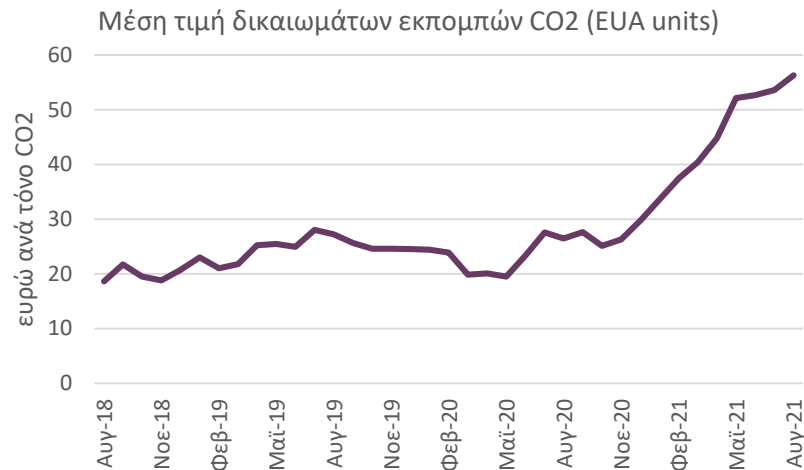
Το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας στη χονδρεμπορική αγορά τον Ιούλιο αυξήθηκε κατά 151% σε σχέση με τον ίδιο μήνα του 2020...

Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 7/2021

Η μεσοσταθμική τιμή αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στο διασυνδεδεμένο σύστημα (Οριακή Τιμή Συστήματος) διαμορφώθηκε τον Ιούλιο στα 104,7 €/MWh, υψηλότερη 20,6% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

...ενώ η τιμή των δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ σημείωσε ήπια άνοδο, σε συνέχεια έντονης ανόδου από τον Οκτώβριο του 2020 (+224%)

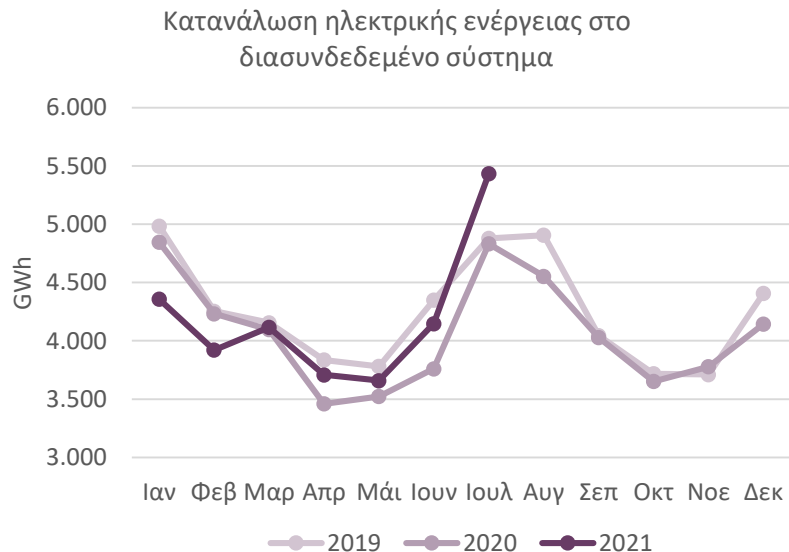
Πηγή: ΛΑΓΓΕ, έως 8/2021

Η μέση τιμή των δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ τον Αύγουστο διαμορφώθηκε στα 56,3 €/tCO₂, αυξημένη κατά 5,1% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

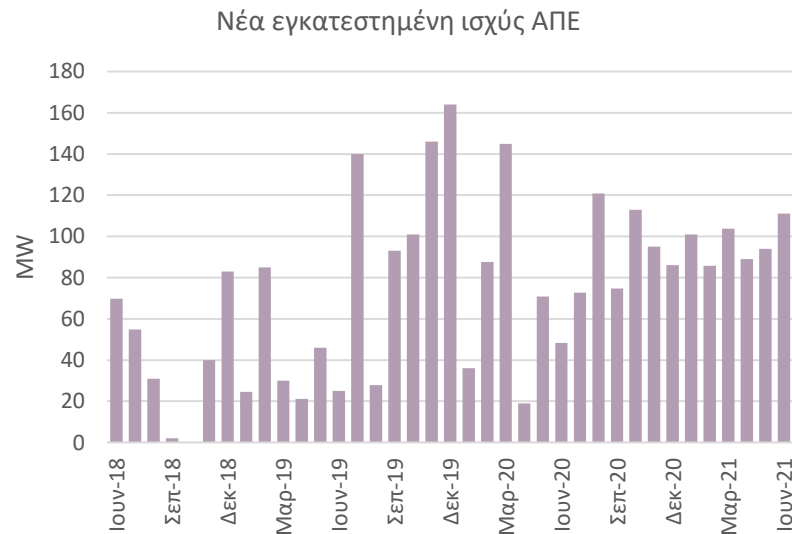
*Λόγω έλλειψης δεδομένων, η τιμή του Ιανουαρίου έχει υπολογιστεί ως γραμμική παρεμβολή των τιμών Δεκεμβρίου και Φεβρουαρίου

Αύξηση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, διατηρούν οι επενδύσεις σε ΑΠΕ τον ανοδικό ρυθμό τους

Η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας στο διασυνδεδεμένο σύστημα διαμορφώθηκε τον Ιούνιο στις 5.434 GWh, αυξημένη κατά 12,4% συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους

Η εγκατεστημένη ισχύς ΑΠΕ για ηλεκτροπαραγωγή αυξήθηκε τον Ιούνιο κατά 111 MW

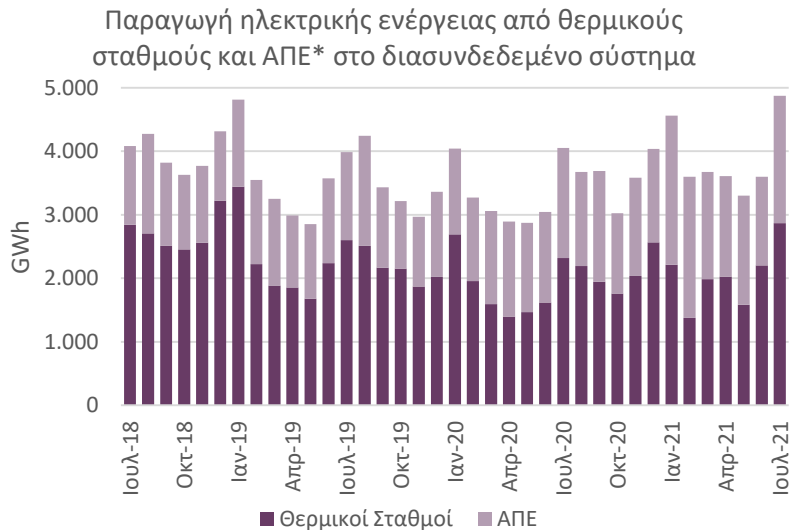
*Δεν συμπεριλαμβάνεται η ισχύς από υδροηλεκτρικούς σταθμούς.

Πηγή: ΔΑΠΕΕΠ, έως 6/2021

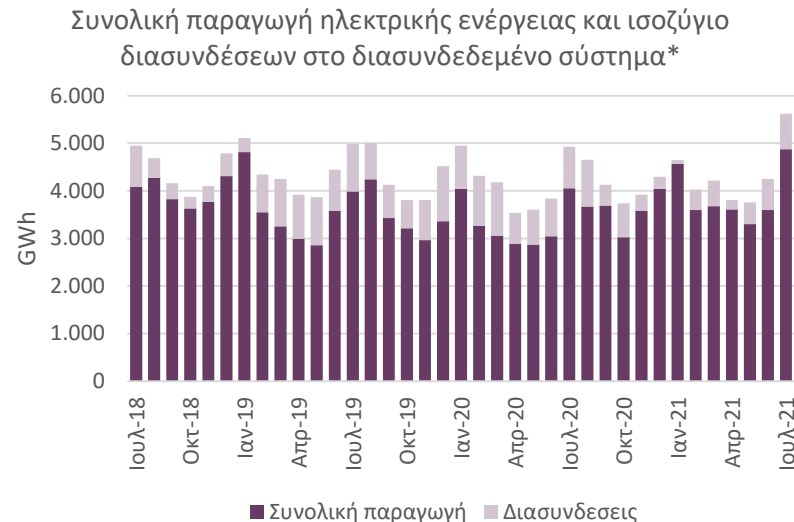
Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 7/2021

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από θερμικούς σταθμούς και ΑΠΕ αυξήθηκε τον Ιούλιο, ενώ μειώθηκαν οι καθαρές εισαγωγές

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από θερμικούς σταθμούς στο διασυνδεδεμένο σύστημα τον Ιούλιο αυξήθηκε κατά 23,6% και από ΑΠΕ κατά 15,6%, συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους

Η συνολική εγχώρια παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας τον Ιούνιο αυξήθηκε κατά 20,2% και οι καθαρές εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας μειώθηκαν κατά 14,4% συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους

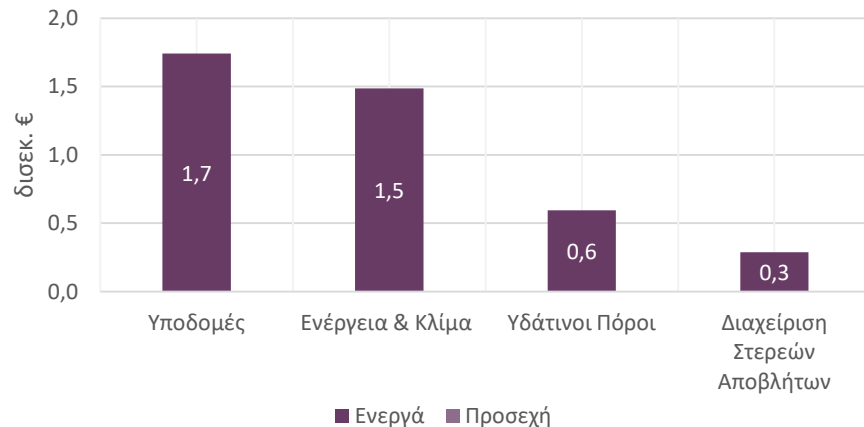
*Δεν συμπεριλαμβάνονται οι απώλειες συστήματος. Οι διασυνδέσεις αφορούν στις καθαρές εισαγωγές.

Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 7/2021

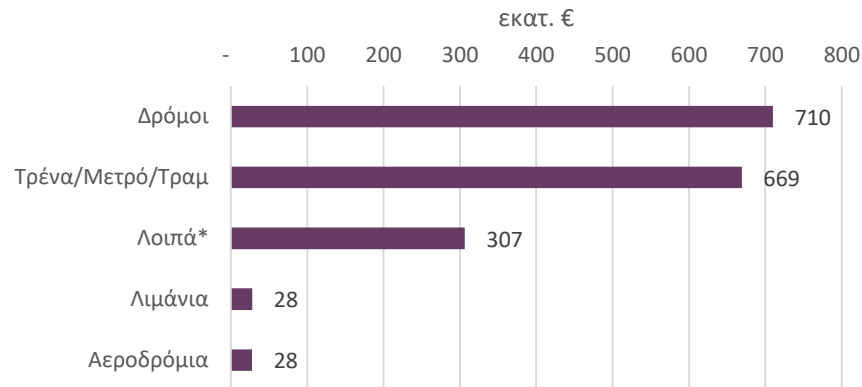
*Συμπεριλαμβάνεται η ενέργεια από υδροηλεκτρικούς σταθμούς

Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 7/2021

Τρέχουσες προσκλήσεις έργων*

Υποδομές - Ανοιχτές προσκλήσεις

*Αφορά σε προσκλήσεις έργων μέσω ΕΣΠΑ 2014-2020, ΣΔΙΤ και σχέδια επενδύσεων στο πλαίσιο παραχωρήσεων ΤΑΙΠΕΔ έως 8/2021. Κάθε μια από τις κατηγορίες περιλαμβάνει τα εξής έργα:

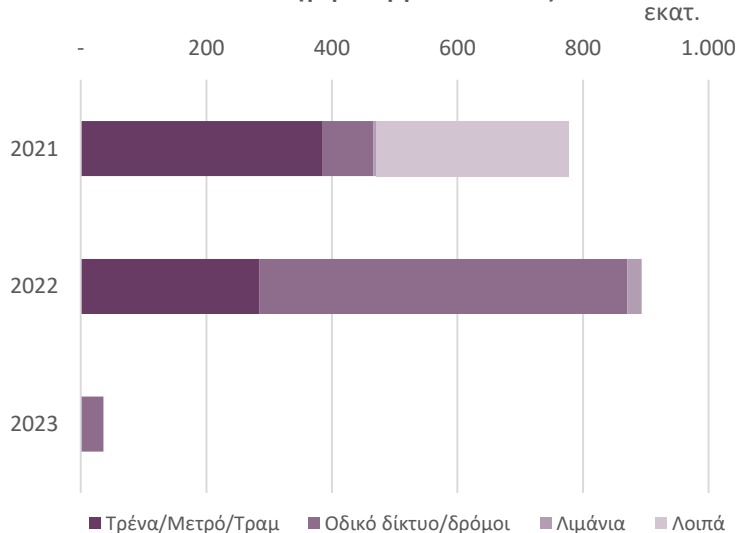
- Υποδομές: Οδικά δίκτυα-δρόμοι, μέσα σταθερής τροχιάς, λιμάνια, αεροδρόμια κλπ.
- Ενέργεια & Κλίμα: Βελτίωση ενεργειακής αποδοτικότητας κτιρίων, πρόληψη κινδύνων από πλημμύρες και πυρκαγιές, ενεργειακή διασύνδεση απομακρυσμένων περιοχών και λοιπά
- Υδάτινοι πόροι: Συλλογή και επεξεργασία υγρών αποβλήτων / αστικών λυμάτων, αποδοτική διαχείριση πόσιμου ύδατος, γενικότερες υποδομές διαχείρισης υδάτινων πόρων
- Στερεά Απόβλητα: Δημιουργία πράσινων σημείων, ανάπτυξη συστημάτων συλλογής βιοαερίου, αστικά απόβλητα, μονάδες κομποστοποίησης κλπ.

Πηγές: ΕΣΠΑ 2014-2020 και ΣΔΙΤ, έως 8/2021

*Στα Λοιπά συγκαταλέγονται έργα αναβάθμισης αστικού περιβάλλοντος, υποδομές άθλησης, έργα ανάδειξης πολιτιστικής κληρονομιάς κλπ.

Έγκριση των πρώτων έργων του Ταμείου Ανάκαμψης – πρόοδος ως προς το ΕΣΠΑ 2021-2027

Τρέχουσες προσκλήσεις έργων σε υποδομές, ανά κατηγορία έργου και έτους

* Περιλαμβάνονται επενδύσεις σε ενέργειες του ΤΑΙΠΕΔ ολοκληρωμένες το 2020, βάσει του προϋπολογισμού επενδύσεων
Πηγές: ΕΣΠΑ 2014-2020, ΣΔΙΤ, ΤΑΙΠΕΔ έως 8/2021

Έγκριση των πρώτων έργων του **Ταμείου Ανάκαμψης** εκ των οποίων κρίνονται σχετικά ως προς το περιεχόμενο του παρόντος δελτίου τα εξής:

- Έργα οδοποιίας (Κατασκευή τμήματος Τρίκαλα – Εγνατία, €480 εκατ.)
- Τοπικά πολεοδομικά σχέδια και Ειδικά πολεοδομικά σχέδια (€345,2 εκατ.)

Πρώτη έγκριση του σχεδίου **ΕΣΠΑ 2021-2027** από την ΕΕ τον Ιούλιο του 2021. Οριστική έγκριση τον Οκτώβριο του 2021.

Αναλυτική παρουσίαση του νέου ΕΣΠΑ στο ειδικό θέμα του παρόντος δελτίου.

Σε ότι αφορά την περιβαλλοντική νομοθεσία, τον Ιούνιο εγκρίθηκε το **Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων** το οποίο περιλαμβάνει:

- το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων (2020-2023)
- τη νομοθεσία για τα πλαστικά μιας χρήσης
- την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων σε νέα ρεύματα αποβλήτων (κλωστοϋφαντουργικά, ογκώδη, έπιπλα) και στόχους μείωσης των παραγόμενων όγκων.

Τα παραπάνω σε συνδυασμό με το νέο ΕΣΠΑ αναμένεται να επιταχύνουν την υλοποίηση σημαντικών έργων στον τομέα της διαχείρισης απορριμμάτων και της κυκλικής οικονομίας.

- Στην **αγορά ηλεκτρικής ενέργειας** τον Ιούλιο, η **κατανάλωση** αυξήθηκε κατά 12,4% σε σχέση με τον ίδιο μήνα του 2020 ενώ, το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας στη χονδρεμπορική αγορά κατέγραψε αύξηση 151% σε ετήσια βάση.
- Οι **επενδύσεις σε ΑΠΕ** τον Ιούνιο ενίσχυσαν την ανοδική πορεία της εγκατεστημένης ισχύος τους και η **παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ** τον Ιούλιο αυξήθηκε κατά 15,6% συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του 2020, ωστόσο οι συνολικές καθαρές εισαγωγές μειώθηκαν κατά 14,4% σε ετήσια βάση.
- Η **μέση τιμή δικαιωμάτων εκπομπών CO₂** συνέχισε την ανοδική της πορεία και σημείωσε νέο ιστορικό υψηλό τον Αύγουστο.
- Στα **δημόσια έργα**, λίγες οι νέες προσκλήσεις για απόβλητα και κλίμα τον Αύγουστο.
- Έγκριση των πρώτων έργων σημαντικών υποδομών που θα χρηματοδοτηθούν από το **Ταμείο Ανάκαμψης**.